

İSTANBUL TİCARET
ÜNİVERSİTESİ

T.C.

İSTANBUL TİCARET ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

AİLE DANIŞMANLIĞI VE EĞİTİMİ ANABİLİM DALI

AİLE DANIŞMANLIĞI VE EĞİTİMİ

YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

**Üniversite Öğrencilerinde Duygusal Kıskançlık ve Evlilik
Kaygısı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi**

Yüksek Lisans Tezi

Zeynep Dilşat YILDIZ

İstanbul, 2025

İSTANBUL TİCARET
ÜNİVERSİTESİ

T.C.

İSTANBUL TİCARET ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
AİLE DANIŞMANLIĞI VE EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
AİLE DANIŞMANLIĞI VE EĞİTİMİ
YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

Üniversite Öğrencilerinde Duygusal Kıskançlık ve Evlilik
Kaygısı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Yüksek Lisans Tezi

Zeynep Dilşat YILDIZ

200023229

Tez Danışmanı : Dr. Öğr. Üyesi Lütfü ÇAKIR

İstanbul, 2025

ETİK KURALLARA UYGUNLUK YAZISI

Hazırlamış olduğum tez özgün bir çalışma olup YÖK ve İTİCÜ Lisansüstü Yönetmeliklerine uygun olarak hazırlanmıştır. Ayrıca, bu çalışmayı yaparken bilimsel etik kurallarına tamamıyla uyduğumu; yararlandığım tüm kaynakları gösterdiğimi ve hiçbir kaynaktan yaptığım ayrıntılı alıntı olmadığını beyan ederim. Bu tezin ihtiva ettiği tüm hususlar şahsi görüşüm olup İstanbul Ticaret Üniversitesi'nin resmi görüşünü yansıtmamaktadır.

Zeynep Dilşat YILDIZ

TEŞEKKÜR METNİ

Çalışma sürecimde değerli vaktini ve bilgisini esirgemeden bana yol gsteren tez danıőmanım Dr. Öğr. Üyesi Lütfü ÇAKIR'a, eğitim sürecim boyunca vermiş olduğu destek ve rehberlik için teőekkürlerimi sunarım. Ayrıca, akademik çalıőmalarım sırasında desteklerini esirgemeyen ve değerli katkılarıyla bana yol gsteren Prof. Dr. Hanifi PARLAR ve Dr. Öğr. Üyesi Berra KEÇECİ'ye teşekkür ederim.

Maddi ve manevi her konuda yanımda olan, sabır ve sevgileriyle beni destekleyen aileme de sonsuz teőekkürlerimi sunarım. Bu zorlu süreçte bana her zaman moral veren ve destek olan tüm arkadaşlarıma ve yol arkadaşlarıma gönülden teşekkür ederim.

Zeynep Dilşat YILDIZ

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, üniversite öğrencilerinin duygusal kıskançlık ile evlilik kaygısı arasındaki ilişkiyi incelemektir. Araştırma kapsamında üniversite öğrencilerinin demografik özellikleri (cinsiyet, yaş, sınıf, bölüm, ebeveynlerin medeni durumu, aile gelir düzeyi) ve psikolojik faktörler temel alınarak, evlilik kaygısının çeşitli değişkenlerle farklılaşıp farklılaşmadığı değerlendirilmiştir. Araştırmada nicel bir yaklaşım benimsenmiştir. Araştırmada kolay ulaşılabılır örneklem yöntemi kullanılarak 2023-2024 eğitim-öğretim yılı içerisinde Kahramanmaraş ilindeki üniversitelerde öğrenim gören toplam 250 öğrenciye çevrim içi anketler uygulanmıştır. Araştırmaya katılan bireylerin evlilik kaygısı ile duygusal kıskançlık arasındaki ilişkiyi belirlemek için ilişki tarama modeli kullanılmıştır. Veri toplama araçları olarak Kişisel Bilgi Formu Duygusal Kıskançlık Ölçeği ve Evlilik Kaygısı Ölçeği kullanılmıştır. Veriler SPSS.25 programı ile analiz edilmiştir. Elde edilen bulgular, duygusal kıskançlık düzeylerinin yüksek olduğu bireylerin evlilik kaygısı düzeylerinin de yüksek olduğunu göstermektedir. Cinsiyet değişkenine göre kadınların evlilik kaygısı puanlarının erkeklere kıyasla daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca, yaş, ebeveynlerin medeni durumu, sosyoekonomik durum ve geçmiş ilişki deneyimleri gibi değişkenlerin evlilik kaygısını etkilediği görülmüştür. Araştırma sonuçları, bireylerin ilişki dinamiklerinin, evlilik konusundaki tutum ve davranışlarını önemli ölçüde şekillendirdiğini ortaya koymuştur. Bu doğrultuda, evlilik kaygısının azaltılmasına yönelik farkındalık eğitimlerinin ve danışmanlık hizmetlerinin yaygınlaştırılması gerektiği vurgulanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Üniversite öğrencileri, duygusal kıskançlık, evlilik kaygısı, psikolojik faktörler.

ABSTRACT

The aim of this study is to examine the relationship between emotional jealousy and marital anxiety among university students. Within the scope of the study, based on the demographic characteristics of university students (gender, age, grade, department, marital status of parents, family income level) and psychological factors, it was evaluated whether marital anxiety differs according to various variables. A quantitative approach was adopted in the study. By using the convenience sampling method, online questionnaires were administered to a total of 250 students studying at universities in Kahramanmaraş province during the 2023-2024 academic year. The relational screening model was used to determine the relationship between marital anxiety and emotional jealousy among the participants. As data collection tools, the Personal Information Form, Emotional Jealousy Scale, and Marital Anxiety Scale were utilized. The data were analyzed using the SPSS 25 program. The findings indicate that individuals with high levels of emotional jealousy also have high levels of marital anxiety. According to the gender variable, it was found that women had higher marital anxiety scores compared to men. Additionally, variables such as age, marital status of parents, socioeconomic status, and past relationship experiences were found to have an impact on marital anxiety. The results of the study revealed that individuals' relationship dynamics significantly shape their attitudes and behaviors regarding marriage. Accordingly, it was emphasized that awareness trainings and counseling services should be expanded to reduce marital anxiety.

Keywords: University students, emotional jealousy, marriage anxiety, psychological factors.

İÇİNDEKİLER

ETİK KURALLARA UYGUNLUK YAZISI.....	i
TEŞEKKÜR METNİ	ii
ÖZET	iii
KISALTMALAR LİSTESİ.....	viii
BİRİNCİ BÖLÜM.....	1
GİRİŞ.....	1
1.1 Araştırmanın Amacı.....	2
1.2. Araştırmanın Önemi.....	3
1.3. Araştırmanın Problemi	4
1.4. Sayıtlılar	5
1.5. Sınırlılıklar.....	5
1.6. Tanımlar	5
İKİNCİ BÖLÜM.....	7
ALANYAZIN ARAŞTIRMASI	7
2.1. Evlilik.....	7
2.1.1. Evliliğin Önemi	11
2.1.2. Evliliğin Türleri	11
2.1.3. Evlilik Kurumunun Amacı	12
2.1.4. Evliliğin Nedenleri.....	13
2.1.4.1. Kültürel ve Dini Nedenler	13
2.1.4.2. Ekonomik Nedenler	13
2.1.4.3. Duygusal ve Psikolojik Nedenler.....	13
2.1.4.4. Biyolojik Nedenler	14
2.1.4.5. Sosyal Nedenler	14
2.1.4.6. Evrensel ve Psikolojik Nedenler	15
2.1.5. Evlilikle İlgili Kuram ve Yaklaşımlar	15
2.2. Evlilik Kaygısı.....	16
2.2.1. Evlilik Kaygısı Nedenleri.....	19
2.2.1.1. Sosyal Beklentiler ve Evlilik Kaygısı	19
2.2.1.2. İlişki Dinamikleri ve Evlilik Kaygısı	20
2.2.1.3. Finansal Endişeler ve Evlilik Kaygısı	20
2.2.1.4. Kişisel Geçmiş ve Evlilik Kaygısı	20
2.2.1.5. Hayat Değişiklikleri ve Evlilik Kaygısı	21
2.2.2. Evlilik Kaygısının Belirtileri	21
2.2.3. Evlilik Kaygısı ile İlgili Yapılan Çalışmalar	21
2.3. Kıskançlık.....	22
2.3.1. Kıskançlığın Nedenleri.....	27
2.3.3. Duygusal kıskançlık	29

2.3.3.1. Güvensizlik ve Kıskançlık İlişkisi	31
2.3.3.2. Bağlanma Stillerinin Rolü	32
2.3.3.3. İlişki Dinamikleri ve Kıskançlık	32
2.3.3.4. Toplumsal Normların Etkisi	32
2.3.3.5. Duygusal Kıskançlığın Fizyolojik Etkileri	33
2.3.4. Kıskançlıkla Baş Etme Stratejileri	33
2.3.5. Duygusal Kıskançlık ile İlgili Yapılan Çalışmalar	33
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM.....	35
YÖNTEM.....	35
3.1. Araştırmanın Yöntemi.....	35
3.2. Araştırma Modeli.....	35
3.3. Evren ve Örneklem	36
3.4. Veri Toplama Araçları	38
3.5. Veri Toplama Süreci.....	40
3.6. Verilerin Analizi	40
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM.....	43
BULGULAR.....	43
4.1. Cinsiyet Değişkenine Göre Farkları Gösteren Bulgular	43
4.2. Bölüm Değişkenine Göre Farkları Gösteren Bulgular.....	44
4.3. Ebeveyn Medeni Durumu Değişkenine Göre Farklılıkları Gösteren Bulgular	45
4.4. Yaş Değişkenine Göre Farklılıkları Gösteren Bulgular	46
4.5. Sınıf Değişkenine Göre Farklılıkları Gösteren Bulgular.....	48
4.6. Annenin Eğitim Durumu Değişkenine Göre Farklılıkları Gösteren Bulgular.....	50
4.7. Babanın Eğitim Durumu Değişkenine Göre Farklılıkları Gösteren Bulgular	51
4.8. Ailenin Çalışma Durumu Değişkenine Göre Farklılıkları Gösteren Bulgular	51
4.9. Ailenin Aylık Geliri Durumu Değişkenine Göre Farklılıkları Gösteren Bulgular	52
4.10. Duygusal Kıskançlık Üniversite Öğrencileri Ölçeği ile Evlilik Kaygısı Ölçeği Arasındaki Farklılıkları Gösteren Bulgular.....	53
BEŞİNCİ BÖLÜM	55
TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER.....	55
5.1. Tartışma ve Sonuç	55
5.2. Öneriler	60
KAYNAKÇA	62
EKLER.....	71
Ek-1 Etik Kurul İzni	71
Ek-2 Bilgilendirilmiş Onam Formu.....	72
Ek-3 Kişisel Bilgi Formu	73
Ek-4 Evlilik Kaygısı Ölçeği.....	75
Ek-5 Duygusal Kıskançlık Ölçeği Üniversite Formu.....	76
Ek-6 Ölçek Kullanım İzinleri.....	77

TABLULAR LİSTESİ

Tablo 1. Evlenme yaşı, evlenme ve boşanma hızı, 2020-2022.....	8
Tablo 2. Araştırmanın katılımcılara ilişkin bilgileri içeren betimsel istatistik tablosu	36
Tablo 3. Normallik tablosu.....	42
Tablo 4. Cinsiyet değişkenine göre farkları gösteren Mann-Whitney U tablosu	43
Tablo 5. Bölüm değişkenine göre farkları gösteren Mann Whitney U tablosu	44
Tablo 6. Ebeveyn medeni durumu değişkenine göre farkları gösteren Mann Whitney U tablosu	45
Tablo 7. Yaş değişkenine göre farkları gösteren Kruskal Wallis H tablosu.....	46
Tablo 8. Sınıf değişkenine göre farkları gösteren Kruskal Wallis H tablosu	48
Tablo 9. Annenin eğitim durumu değişkenine göre farklılıkları gösteren Kruskal Wallis H tablosu	50
Tablo 10. Babanın eğitim durumu değişkenine göre farklılıkları gösteren Kruskal Wallis H tablosu	51
Tablo 11. Ailenin çalışma durumu değişkenine göre farklılıkları gösteren Kruskal Wallis H tablosu	52
Tablo 12. Ailenin aylık gelir durumu değişkenine göre farklılıkları gösteren Kruskal Wallis H tablosu.....	52
Tablo 13. Duygusal Kıskançlık Üniversite Öğrencileri Ölçeği ile Evlilik Kaygısı Ölçeği arasındaki farklılıkları gösteren Pearson Spearman testi	53

KISALTMALAR LİSTESİ

EKÖ: Evlilik Kaygısı Ölçeği

SPSS: Statistical Package for the Social Sciences

TDK: Türk Dil Kurumu

TMK: Türk Medeni Kanunu

TÜİK: Türkiye İstatistik Kurumu

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

Evlilik ve aile, insanlık tarihinin başlangıcından itibaren toplumların temel yapı taşları olmuştur. Zaman içinde içerikleri değişse de, toplumsal ve evrensel karakterlerini korumuşlardır. Evlilik, yetişkinlerin büyük bir çoğunluğu için ilişkilerin temeli olarak kabul edilir. Neredeyse tüm toplumlarda var olan bu kurum, hem bireysel hem de toplumsal amaçlara hizmet eden çok yönlü bir değere sahiptir (Mercan, 2004). Mutlu evlilikler, hem fiziksel hem de ruhsal sağlıkla (mutluluk, duygusal iyilik hali, düşük ölüm oranları gibi) doğrudan ilişkilidir (Waite ve Lehrer, 2004; Fincham ve Beach, 2010). Cordova ve arkadaşları (2014), sağlıklı romantik ilişkiler kurmanın yeterince önemsenmeyen bir halk sağlığı sorunu olduğunu belirterek, bu durumun belki de evlilik kurumu için de geçerli olabileceğini vurgulamaktadırlar.

Değişen dünya koşullarında evlilik kurumu da dönüşüm geçirmemektedir. Daha eşitlikçi, saygılı ve iletişime dayalı evlilikler kurmak için bireyler, aileler ve toplum olarak daha fazla çaba göstermeliyiz. Evlilik öncesi danışmanlık hizmetleri, evlilik eğitimi programları ve aile destek mekanizmaları bu konuda önemli adımlar olabilir (Yılmaz, 2020).

Başarısız evlilikler ve artan boşanma oranları, toplum için ciddi bir sorun teşkil etmektedir. Ancak bu durumun tek bir nedeni olmadığı, oldukça karmaşık bir yapıya sahip olduğu söylenebilir. Larson (1988), artan boşanma oranlarının temel nedenini, gerçekçi olmayan beklentilerin oluşturduğu evlilik ilişkilerindeki doyumsuzluk olarak görmektedir. İnsanlar evliliğe adım atmadan önce, evlilik hayatına dair belirli beklentiler ve idealler geliştirirler. Örneğin, iyimser beklentilere sahip kişiler, eşlerinin hem arkadaş hem de ruh eşi olmasını, hem çekici hem de başarılı olmasını bekleyebilirler (Jones ve Nelson, 1996). Evlilik ve boşanma oranlarındaki değişimi anlamak için, evliliğe yüklenen anlamların incelenmesinin büyük önem taşıdığı

vurgulanmaktadır (Curran, Utley ve Muraco, 2010). Yüklenen anlamların, hem evlilik öncesi ve sonrası davranışları hem de evlilik başarısını etkilediği düşünülmektedir (Hall, 2006).

Yüksek boşanma oranlarına rağmen, evlilik kurumu insanların hayat planlarında önemli bir yere sahip olmaya devam etmektedir. Thornton ve Young-DeMarco (2001) evliliğin hala saygın bir kurum olarak görüldüğünü belirtmektedir. Bener ve Günay (2013) tarafından yapılan bir araştırmada, Türk üniversite öğrencilerinin büyük bir çoğunluğu (%87,3) evlenmeyi planladığını belirtmiştir. Bu bulgu, evliliğin gençler arasında da önemli bir yaşam hedefi olduğunu göstermektedir.

Evlilik, hala toplumda önemli bir yere sahip olsa da, ilk evlenme yaşı giderek yükselmektedir. Evlilik, genç yetişkinler için artık ertelenen, ileri yaşlara bırakılan bir seçenek haline gelmiştir. Önceki nesillerde evlilik, yetişkinliğe geçişin bir simgesi olarak görülürken, günümüz gençleri evliliği yetişkin olmanın bir ölçütü olarak görmemektedir (Nelson ve Barry, 2005). Arnett (2004; akt. Eryılmaz ve Ercan, 2011)'e göre, yaşanan sosyal ve ekonomik değişimler sonucu 18-25 yaş arası bireylerin gelişim süreçleri de değişmiş ve evlilik yaşı yirmili yaşların sonlarına kaymıştır. Çelik ve Erkilet (2019) ise evlilik kaygısı yüksek olan bireylerin evlilik kararını erteleyebileceğini belirtmiştir. Bu bilgiler ışığında, 18-25 yaş grubundaki gençlerin evlilik kaygı düzeylerini incelemek, gelişimsel süreçler hakkında önemli bilgiler sağlayabilir.

Son yıllarda artan boşanma oranları, azalan evlilik oranları ve geciken evlenme yaşları, evlilik kurumunun dinamik bir yapı olduğunu göstermektedir. Ancak evlilik, hala birçok insanın hayat planlarında önemli bir yere sahip olmaktadır. Bireyler, hayatları boyunca evlilik ile ilgili çeşitli uyarılara maruz kalır ve bu uyarılar, yaşanan sosyal ve kültürel değişimlerle birlikte nitelik ve nicelik olarak değişir. Özellikle 18-25 yaş arasındaki gençler, bu değişimlerden en çok etkilenen gruptur. Değişen koşullar, gençlerin evliliğe yükledikleri anlamı, çiftlerin birbirlerinden ve evlilikten beklentilerini ve hatta evlilik konusunda yaşadıkları kaygıları etkileyebilir.

1.1 Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı üniversite öğrencilerinin evlilik kaygıları ile duygusal kıskançlıkları arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Çalışmada üniversite öğrencilerinin evlilik kaygıları ile

duygusal kıskançlıkları arasındaki ilişki; sınıf, bölüm, yaş, ebeveynlerinin medeni durumu, ebeveynlerin maddi durumu ve cinsiyet durumu özellikleri açısından incelenmiştir.

1.2. Araştırmanın Önemi

İnsan ilişkileri, bireylerin sosyal ve duygusal gelişiminde önemli bir rol oynayan karmaşık süreçlerdir. Romantik ilişkiler, bireylerin bağlanma, güven ve aidiyet gibi temel duygusal ihtiyaçlarını karşılamada önemli bir yere sahiptir (Bowlby, 1980). Evlilik, bireylerin yaşamlarını birlikte sürdürdükleri, karşılıklı bağlılık ve sorumluluk gerektiren bir ilişki biçimi olarak toplumun temel yapı taşlarından biri olmuştur (Waite ve Lehrer, 2003). Ancak bireylerin evlilik sürecine yönelik tutumları ve bu sürece dair yaşadıkları kaygılar, çeşitli psikolojik ve sosyolojik faktörlere bağlı olarak değişkenlik gösterebilmektedir (Larson, 2002).

Evlilik kaygısı, bireyin evlilik düşüncesi karşısında hissettiği belirsizlik, endişe ve korku ile şekillenen bir psikolojik süreçtir (Çelik ve Erkilet, 2019). Bu kaygı, bireylerin geçmiş ilişkisel deneyimlerinden, aile ortamlarından, sosyoekonomik durumlarından ve bireysel bağlanma stillerinden etkilenebilmektedir (Mikulincer ve Shaver, 2016). Özellikle evlilik kararı alma sürecinde, bireylerin romantik ilişkilerinde yaşadığı duygusal kıskançlık da evlilik kaygısını artıran önemli faktörlerden biri olarak öne çıkmaktadır (Sezer, 2019). Duygusal kıskançlık, bireyin romantik ilişkilerinde partnerine yönelik hissettiği aidiyet duygusunun tehdit altında olduğu algısıyla tetiklenen yoğun bir duygusal tepkidir (Pines, 2016).

Bireylerin evliliğe yönelik kaygılarında, romantik ilişkilerdeki duygusal kıskançlık deneyimlerinin belirleyici olduğu düşünülmektedir (Desteno ve Salovey, 1996). Partnerin sadakati, ilişkinin sürekliliği ve gelecekte yaşanabilecek olası ihanetler konusundaki belirsizlikler, bireylerin evlilik kararlarını ertelemesine veya evlilikten kaçınmasına neden olabilmektedir (Shackelford ve Buss, 1997). Özellikle bağlanma stilleri açısından değerlendirildiğinde, kaygılı bağlanma stiline sahip bireylerin evlilik kaygısını daha yoğun yaşadığı, çünkü ilişkilerinde daha fazla terk edilme ve güven sorunları yaşadıkları bilinmektedir (Hazan ve Shaver, 1987).

Bu araştırma, üniversite öğrencileri arasında evlilik kaygısı ile duygusal kıskançlık arasındaki ilişkinin detaylı bir şekilde incelenmesini amaçlamaktadır. Elde edilen bulgular, bireylerin

romantik ilişkilere yönelik tutumlarını ve evlilik sürecine dair kaygılarının psikolojik temellerini anlamak açısından önem arz etmektedir. Ayrıca, evlilik kaygısını azaltmaya yönelik bireysel ve toplumsal farkındalık çalışmalarının geliştirilmesine katkı sağlaması beklenmektedir. Özellikle psikolojik danışma ve rehberlik hizmetleri kapsamında bireylerin romantik ilişkilere dair olumsuz inançlarını ve evlilikle ilgili kaygılarını daha sağlıklı bir şekilde yönetmelerine yardımcı olacak programların geliştirilmesi açısından bu çalışmanın önemli bir boşluğu doldurması hedeflenmektedir.

Literatürde evlilik kaygısını ve duygusal kıskançlığı birlikte ele alan çalışmaların sınırlı olması nedeniyle, bu araştırmanın ilgili alana önemli katkılar sağlaması beklenmektedir. Daha önce Sezer (2019) tarafından yapılan çalışmada, evlilik kaygısının romantik ilişkilerde akılcı olmayan inançlar ve umutsuzluk ile ilişkili olduğu ortaya konulmuştur. Ancak duygusal kıskançlık faktörünün evlilik kaygısını nasıl etkilediği üzerine yapılmış kapsamlı bir araştırma bulunmamaktadır. Bu nedenle, çalışmanın hem bireylerin psikolojik iyi oluşlarına katkı sağlayacak hem de ilişkisel dinamikleri anlamaya yönelik bilimsel alanyazına yeni bir perspektif kazandıracak bir araştırma olması beklenmektedir.

1.3. Araştırmanın Problemi

Araştırmada üniversite öğrencilerinin evlilik kaygıları ile duygusal kıskançlıkları arasındaki ilişki incelenmiştir.

Bu amaçla araştırmanın problemi;

- Üniversite öğrencilerinin evlilik kaygıları ile duygusal kıskançlık puanları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

Alt Problemler:

- Üniversite öğrencilerinin evlilik kaygıları ile duygusal kıskançlıkları kayıtlı olduğu bölüm ve sınıf değişkenine göre farklılık göstermekte midir?
- Üniversite öğrencilerinin evlilik kaygıları ile duygusal kıskançlıkları cinsiyet değişkenine göre farklılık göstermekte midir?

- Üniversite öğrencilerinin evlilik kaygıları ile duygusal kıskançlıkları yaş değişkenine göre farklılık göstermekte midir?
- Üniversite öğrencilerinin evlilik kaygıları ile duygusal kıskançlıkları ebeveynlerinin medeni durumuna göre farklılık göstermekte midir?
- Üniversite öğrencilerinin evlilik kaygıları ile duygusal kıskançlıkla annenin ve babanın eğitim durumu değişkenine göre farklılık göstermekte midir?
- Üniversite öğrencilerinin evlilik kaygıları ile duygusal kıskançlıkla ailenin aylık geliri, ailenin çalışma ve aylık geliri durumu değişkenine göre farklılık göstermekte midir?

1.4. Sayıtlar

1. Araştırmaya katılan üniversite öğrencileri, anket sorularını yanıtlama sürecinde sosyal istenebilirlik yanlılığına düşmeden, içtenlikle ve doğru bir şekilde cevap vermişlerdir.
2. Çalışmada kullanılan veri toplama ve analiz teknikleri, araştırmanın amaçları doğrultusunda bilimsel yöntemlere uygun olarak seçilmiş ve uygulanmıştır.
3. Kolaylıkla ulaşılabilirlik esasına göre belirlenen örneklem, istatistiksel olarak Kahramanmaraş ilindeki tüm üniversite öğrencilerini temsil edebilecek niteliktedir.
4. Çalışmada kullanılan ölçme araçları, geçerlilik ve güvenilirlik gibi psikometrik özelliklere sahip olup, ölçülmek istenen değişkenleri doğru bir şekilde ölçmektedir.

1.5. Sınırlılıklar

1. Bu araştırma, Kahramanmaraş ilindeki çeşitli üniversitelerde öğrenim gören 250 (%87 kadın, %13 erkek) öğrenciden oluşan, çevrimiçi erişim yoluyla ulaşılan ve çalışmaya katılım gösteren gönüllü bir örnekleme dayanmaktadır.
2. Çalışmada elde edilen veriler, evlilik kaygısı ve duygusal kıskançlık envanterleri aracılığıyla toplanmış olup, bu ölçme araçlarının kapsamıyla sınırlıdır.
3. Araştırmada elde edilen veriler, belirlenen amaç doğrultusunda, ilgili alanyazında yaygın olarak kullanılan istatistiksel analiz yöntemleri ile değerlendirilmiştir.

1.6. Tanımlar

Evlilik: Coontz'a (2005) göre evlilik, tarihsel, kültürel ve toplumsal bağlamlara göre değişen, iki veya daha fazla bireyin arasında kurulan, sosyal, ekonomik ve duygusal bir bağlıdır. Evlilik, sadece

biyolojik bir birleşme değil, aynı zamanda toplumsal bir kurumdur. Bu kurum, bireylerin kimliklerini, sosyal statülerini ve hayatlarını şekillendirir. Evlilik sadece iki kişinin bir araya gelmesiyle oluşan bir birlik değil, sürekli çaba gerektiren, beslenmesi ve geliştirilmesi gereken bir ilişkidir. Başarılı bir evlilik, çiftlerin birbirlerini derinlemesine tanımaları, birbirlerine saygı duymaları ve iletişim becerilerini geliştirmeleri üzerine kurulur (Gottman,1994).

Kaygı: Bilimsel literatürde kaygı, genellikle belirsiz bir tehdit karşısında hissedilen, kişinin kontrol edemediği ve geleceğe yönelik endişe duyduğu bir durum olarak tanımlanır. (Beck, ve Emery, 1985). Kaygı, belirsiz bir tehdit veya tehlike algısı nedeniyle ortaya çıkan, kişinin fiziksel ve psikolojik olarak gerginleşmesine neden olan bir duygusal durumdur. Bu durum, gelecekteki olumsuz olaylara karşı hazırlık amacıyla ortaya çıkan doğal bir tepki olsa da, aşırı ve sürekli hale geldiğinde kişinin günlük yaşamında önemli sorunlara yol açabilir.

Evlilik Kaygısı: Bireylerin evlilik düşüncesi veya evlilikle ilgili durumlarla karşılaştıklarında yaşadıkları yoğun bir rahatsızlık ve endişe halidir. Bu durum, bireyin kendisini güvensiz ve huzursuz hissetmesine neden olur ve evlilikten kaçınma davranışlarına yol açabilir. Evlilik kaygısı, zihinde olumsuz düşüncelerin ve duyguların sürekli olarak tekrarlanmasıyla kendini gösterir ve bireyin yaşam kalitesini olumsuz etkiler (Çelik ve Erkilet, 2019).

Kıskançlık: Kıskançlık, bir tehlike sonucunda önemsenen bir ilişkinin bozulmasına veya bitmesine sebep olabilecek karmaşık bir duygudur (Pines, 2016). Kıskançlık, bireyin değer verdiği kişi ile olan ilişkisinin sona ermesi veya tehlikeye girmesi sonucunda bireyde meydana gelen sinir, mutsuzluk ve endişe gibi olumsuz duygular ile ortaya çıkan bir ruh halidir (DeSteno ve Salovey, 1996). Kıskançlık, bireyin değer verdiği bir kişiye, nesneye veya duruma karşı hissedilen, genellikle olumsuz bir duygusal tepkidir. Bu duygu, genellikle bir kayıp korkusu, sahip olma isteği veya yetersizlik hissiyle ilişkilidir. Bilimsel literatürde kıskançlık, karmaşık ve çok boyutlu bir kavram olarak ele alınmaktadır.

Duygusal Kıskançlık : duygusal kıskançlık, karmaşık ve çok boyutlu bir duygusal deneyimdir. Shackelford ve Buss (1997)'in çalışması, bu deneyimin altında yatan nedenleri ve tetikleyicileri daha iyi anlamamıza yardımcı olmuştur. Kıskançlıkla başa çıkmak için, bireyin kendi üzerinde çalışması, ilişki içinde açık iletişim kurması ve gerekirse profesyonel yardım alması önemlidir.

İKİNCİ BÖLÜM

ALANYAZIN ARAŞTIRMASI

Bu bölümde evlilik kaygısı ve duygusal kıskançlık ile ilgili kuramsal bilgilere ve evlilik kaygısı ve duygusal kıskançlık ile ilgili yurt içi ve yurt dışında gerçekleştirilen araştırmalara yer verilmiştir.

2.1. Evlilik

TMK (Türk Medeni Kanunu)' a göre evlilik, bir erkek ile bir kadının, kanun tarafından belirlenen evlenme şartlarını taşımak kaydıyla, bir birlik kurma isteğini açıklamaları sonucu oluşan bir hukuki bağıdır. Bu bağ ile taraflar arasında evlilik birliği kurulur. Evlenen kişiler, yani eşler, birlikte yaşamak, birbirlerine sadık kalmak ve karşılıklı yardımlaşmak zorundadırlar. (Türk Medeni Kanunu, 2015)

Özgüven'e (2014) göre evlilik, farklı cinsiyetlerden iki bireyin birlikte yaşamak, çocuk sahibi olmak, büyütme ve deneyimlerini paylaşmak amacıyla yaptıkları bir sözleşmedir. Devlet, evliliği yasal düzenlemelerle kontrol eder.

Tarih boyunca evlilik, farklı kültürler, gelenekler ve ritüellerle şekillenmiştir. Günümüzde ise evlilik, genellikle romantik bir ilişki içinde, aşk, güven, sadakat ve karşılıklı destek üzerine kurulur. Evlilik sadece iki kişi arasındaki bir bağ değil, aynı zamanda aileler ve toplumlar arasında önemli ilişkiler kurar.

Evlilik, insanların psikolojik sağlığı üzerinde de önemli bir etkiye sahiptir. Sağlıklı ve mutlu bir evlilik, bireylere güven ve duygusal destek sağlar. Araştırmalar, mutlu evliliklerin insanların stres seviyelerini azalttığını ve genel yaşam kalitesini artırdığını göstermektedir.

Türkiye İstatistik Kurumu'nun 2023 verilerine göre, 2022 yılına kıyasla 2023 yılında evlenme oranında %1,2 oranında bir azalma gözlemlenmiştir. Aynı dönemde boşanma oranı ise %0,14 oranında azalmıştır (TÜİK, 2023). Bu verilere dayanarak, ülkemizde evlenme hızında bir düşüş yaşanırken, boşanma hızında da paralel bir azalma olduğu söylenebilir.

Boşanmalara daha yakından bakıldığında, 2023 yılında boşanan çiftlerin %15,8'i evliliğin ilk on beş yılında, %30,4'ü ilk beş yılında ve %21,7'si ilk 6-10 yılında boşanmıştır (TÜİK, 2023). Bu durum, evliliğin ilk yıllarının boşanma açısından daha riskli olduğunu göstermektedir.

Hem kadınlar hem de erkekler için ilk evlenme yaşı artış göstermiştir. 2023 yılında erkeklerde ilk evlenme yaşı ortalama 31,1, kadınlarda ise 28,2 olarak gerçekleşmiştir (TÜİK, 2023). Bu da evliliğe başlama yaşının genel olarak yükseldiğini göstermektedir.

Dünya genelinde olduğu gibi ülkemizde de evlilik oranlarında düşüşler ve evlenme yaşlarında artışlar gözlemlenmektedir. Evliliğe yönelik tutumları daha iyi anlamak için sadece evlenme ve boşanma oranlarına bakmak yeterli değildir. Bu nedenle, Türkiye Aile Yapısı Araştırması (T.C. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, 2022) gibi kapsamlı araştırmaların sonuçları ve TÜİK'in evlilik göstergeleri birlikte değerlendirilmelidir.

Tablo 1. Evlenme yaşı, evlenme ve boşanma hızı, 2020-2022

Yıl	Ortalama İlk Evlenme Yaşı (Erkek)	Ortalama İlk Evlenme Yaşı (Kadın)	Kaba Evlenme Hızı (Binde)	Kaba Boşanma Hızı (Binde)
2020	28,5	25,8	6,5	2,1
2021	28,2	25,6	6,7	2,13
2022	28,3	25,7	6,63	2,01

Kaynak: TÜİK, Evlenme İstatistikleri (2022)

Tablo1 de, farklı yıllara ait evlenme ve boşanma istatistikleri özetlenmiştir. Verilere göre, ortalama evlenme yaşı her geçen yıl artarken, kaba evlenme hızı hafif dalgalanmalar göstermektedir. Kaba boşanma hızı ise genel olarak artış eğilimindedir.

Türkiye'de evlilik oranlarındaki düşüş, son yıllarda sıkça tartışılan bir konu haline gelmiştir. Bu olgunun altında yatan nedenleri anlamak için çeşitli disiplinlerden araştırmacılar tarafından

yapılan kapsamlı çalışmalar bulunmaktadır. Bu çalışmalarda, evliliklerin azalmasında sosyolojik, ekonomik, kültürel ve demografik faktörlerin bir araya geldiği vurgulanmaktadır.

Sosyolojik Faktörler:

- Bauman'ın (1992) "sıvı modernite" kavramıyla da ilişkili olarak, bireylerin kendi hayatlarına ve hedeflerine daha fazla odaklanması, geleneksel aile yapısının zayıflamasına ve evliliğin ertelenmesine veya hiç yapılmamasına neden olmaktadır. Giddens'in (1992) "saf ilişkiler" kavramı ise, bireylerin kendi ihtiyaçlarına ve mutluluklarına öncelik verme eğilimlerini açıklamaktadır.
- Parsons'ın (1951) cinsiyet rolleri teorisine göre, kadınların toplumdaki rolleri ve statüleri değiştikçe, evliliğe bakış açıları da farklılaşmıştır. Becker'ın (1965) insan sermayesi teorisi ise, kadınların eğitim ve iş hayatına katılımının, evlilik kararlarını etkilediğini göstermektedir.

Ekonomik Faktörler:

- Bourdieu'nun (1979) kültürel sermaye kavramı, evliliğin ve çocuk sahibi olmanın gerektirdiği maddi kaynakların, özellikle orta ve düşük gelir gruplarındaki bireyler için bir engel oluşturduğunu göstermektedir.

Kültürel Faktörler:

- Bandura'nın (1996) sosyal öğrenme teorisi, medyanın ve popüler kültürün bireylerin davranışlarını ve tutumlarını nasıl şekillendirdiğini açıklamaktadır.

Sonuç olarak, Türkiye'de evliliklerin azalması, çok boyutlu bir sosyal olgudur. Bu olguyu anlamak için yukarıda bahsedilen sosyolojik, ekonomik, kültürel ve demografik faktörlerin bir arada değerlendirilmesi gerekmektedir.

Dünya genelinde evlilik oranlarının azalması ve boşanma oranlarının artması, evlilik ve boşanma hızları arasında ters orantılı bir ilişkiye işaret etmektedir. Bu eğilim, Avrupa ve Türkiye'deki istatistiklerle de desteklenmektedir. Eurostat verilerine göre, Avrupa Birliği'nde 1965 yılında her 1.000 kişide 7,8 olan evlilik oranı, 2018 yılında 4,3'e düşmüştür. Aynı dönemde, boşanma oranı

ise her 1.000 kişide 0,8'den 1,9'a yükselmiştir (Eurostat, 2020). Türkiye'de de benzer bir eğilim gözlenmektedir. 2001 yılında kaba evlenme hızı binde 8,36 iken, 2015 yılında bu oran binde 7,71'e gerilemiştir. Aynı dönemde, kaba boşanma hızı binde 1,41'den binde 1,69'a yükselmiştir (Çelik ve Demir, 2017). Evlilik çağındaki yetişkin bireylerin tek başına yaşama eğilimi, evlilik dışı doğumların artmasına ve bu durum da çeşitli toplumsal sorunlara yol açmaktadır. Örneğin, 2018 yılında Avrupa Birliği'nde doğan çocukların %42,2'si evlilik dışı doğmuştur (Eurostat, 2020). 2015 yılı verilerine göre, Avrupa'da en yüksek kaba boşanma oranı binde 3,2 ile Litvanya'da kaydedilmiştir. Bu ülkeyi binde 3,0 ile Moldova ve binde 2,9 ile Danimarka takip etmektedir. Aynı yıl, Türkiye binde 1,7'lik oranla 39 ülke arasında 25. sırada yer almıştır. En düşük boşanma oranları ise binde 0,6 ile İrlanda ve Bosna-Hersek'te görülmüştür (Karaman ve Öztürk, 2018).

İyi iletişim, evliliklerde ortaya çıkan sorunların çözümünde ve çiftlerin birbirlerine daha yakın hissetmesinde önemli bir rol oynar. Çiftler arasında açık ve dürüst bir iletişim, sorunların çözümünde kritik bir rol oynar. Çatışma çözümü becerileri, çiftlerin ilişkilerini güçlendirmelerine yardımcı olur; bu nedenle, çiftler arasında empati ve anlayış geliştirilmesi önemlidir. Evlilik, toplumsal normların ve değerlerin şekillenmesinde önemli bir rol oynar. Aile yapısı, toplumların temel taşıdır ve evlilik, bu yapının oluşmasında merkezi bir konumda yer alır. Evlilik, bireylerin sosyal rollerini belirler ve toplum içinde kabul görmelerini sağlar. Geleneksel evlilik anlayışları, zamanla değişim göstermiştir; bireysel özgürlük ve eşitlik gibi kavramlar, modern toplumlarda daha fazla önem kazanmaktadır. Evlilikte cinsellik, yalnızca fiziksel bir ilişki değil, aynı zamanda duygusal bir bağın güçlenmesine katkıda bulunan önemli bir unsurdur.

Cinsel tatmin, evlilikte mutluluğu artıran önemli bir faktördür. İyi bir cinsel yaşam, eşler arasında iletişimi güçlendirir ve duygusal bağları pekiştirir. Açık iletişim, cinsel ihtiyaçların ve beklentilerin karşılıklı olarak ifade edilmesini sağlar. Cinsel sağlık, evlilik içinde sağlıklı bir ortam yaratır. Evlilik, mali yükümlülükler ve ortak harcamalar getirir. Eşler arasındaki ekonomik işbirliği, stres ve çatışmaları azaltabilir. Aile bütçesinin sağlıklı yönetimi, mali sorunların önüne geçer. Evlilikte, finansal planlama ve bütçe oluşturma becerileri, ortak yaşamın sürdürülebilirliğini artırır. Ekonomik güçlükler, evliliklerde ciddi çatışmalara neden olabilir; bu nedenle eşlerin finansal konularda açık bir iletişim kurması büyük önem taşır. Modern evlilik anlayışları, bireylerin ihtiyaçlarına ve toplumsal değişimlere göre evrim geçirmektedir. Eşitlik, açık evlilik gibi kavramlar, günümüzde daha fazla tartışılmaktadır. Teknolojinin etkisiyle online flört

uygulamaları, bireylerin ilişkilerini kurma şekillerini değiştirmiştir. Sosyal medya, evlilik dinamiklerini etkileyerek iletişimi kolaylaştırır da, zaman zaman kıskançlık ve güven sorunlarına da yol açabilmektedir.

Sonuç Evlilik, bireysel ve toplumsal düzeyde önemli bir kurumdur. Duygusal, psikolojik ve ekonomik birçok boyutu vardır ve sürekli olarak evrim geçirmektedir. Evlilik, bireylerin yaşamlarında derin bir anlam taşırken, toplumsal değerlerin ve normların da şekillenmesine katkıda bulunur. Bu nedenle, sağlıklı bir evlilik sürdürülebilmek için açık iletişim, karşılıklı anlayış ve destek büyük önem taşımaktadır.

2.1.1. Evliliğin Önemi

Toplumsal yapının temel yapı taşı olan aile, evlilik bağlamında kurulur ve bu sayede toplumsal normlar ve değerler kuşaktan kuşağa aktarılır. Evlilik, aynı zamanda toplumsal düzenin devamlılığını sağlarken bireylerin sosyal rollerini de netleştirir (Manning ve Cohen, 2012). Ortak bir hayat sürdürmek, karşılıklı destek, sevgi ve güven duygularını güçlendirir. Evlilik, bireysel gelişimi destekler ve psikolojik sağlığı olumlu yönde etkiler. Özellikle zorlayıcı yaşam durumlarında, eşlerin birbirlerine sağladığı duygusal destek, bireylerin stresi daha iyi yönetmelerine yardımcı olur (Gökner, 2016). Evlilik, bireylerin psikolojik sağlığını ve yaşam memnuniyetini artırarak daha yüksek bir yaşam kalitesi sunar. Bu durum, evliliğin bireylere duygusal destek sağlaması ve yaşamın zorluklarını paylaşma imkanı vermesiyle açıklanabilir (Hünler ve Gençöz, 2003).

2.1.2. Evliliğin Türleri

Özgüven (2000), evliliği iki temel başlık altında incelemiş ve görücü usulü zorla evlendirme ile flört ederek evlenme örneklerini vermiştir. Bu çalışmada, özellikle geleneksel ve modern evlilik anlayışlarının çarpıştığı noktalar vurgulanmaktadır.

Görücü usulü zorla evlendirme, geleneksel toplumlarda sıklıkla görülen ve bireylerin kendi tercihleri yerine aile büyüklerinin kararları doğrultusunda evlendirildiği bir uygulamadır. Bu tür evliliklerde bireylerin rızası genellikle göz ardı edilir. Görücü usulü isteyerek **evlenme** ise, tarafların aileleri tarafından tanıştırıldığı ancak evlilik kararını kendilerinin verdiği bir süreçtir. Bu tür evlilikler, özellikle Doğu kültürlerinde yaygın olarak görülür. Flört ederek evlenme ise modern

toplumlarda daha sık rastlanan bir evlilik türüdür. Bireyler, kendi çabalarıyla tanışır, arkadaşlık kurar ve zamanla romantik bir ilişki geliştirir. Flört dönemi sonunda evlilik kararı alınabilir.

2.1.3. Evlilik Kurumunun Amacı

Evlilik, bireylerin biyolojik, psikolojik, ekonomik ve sosyal ihtiyaçlarını karşılayan evrensel bir kurumdur. Evliliğin amacının zamanla değişen toplumsal, bireysel ve ekonomik koşullara göre farklılaştığını göstermektedir.

Evliliğin temel amaçlarından biri, bireylerin duygusal bağlılık ve psikolojik destek arayışıdır. Terzi İlhan ve Işık (2019) tarafından yapılan çalışmada, evliliğin ilk yıllarında bireylerin yakınlık, sevmeye/sevilme, ait olma, destek ve güven ihtiyaçlarını karşıladıkları belirtilmiştir.

Evliliğin geleneksel amaçlarından biri de aile kurmak ve çocuk sahibi olarak neslin devamlılığını sağlamaktır. Yazıcı (2019), evliliğin sadece insan neslinin devamını sağlamak için değil, aynı zamanda tarafların sosyal ve kişisel ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla da tesis edilen bir ilişki biçimi olduğunu vurgulamaktadır.

Evlilik, bireylere sosyal statü kazandıran ve toplum içinde saygın bir yer edinmelerini sağlayan bir yapı olarak da görülmektedir. Karayel (2021), evlilik uyumunun, eşlerin zaman içerisinde birbirlerine göre değişmesi ve günlük yaşamlarına uyum göstermeleri olarak ifade edildiğini belirtmektedir. Evliliğin bir diğer amacı, ekonomik kaynakların birleşimi yoluyla yaşam standartlarının iyileştirilmesidir. Becker (2022), evliliğin bireylerin finansal kaynaklarını birleştirerek yaşam maliyetlerini azaltmasına ve mali güvenlik sağlamasına yardımcı olduğunu savunmaktadır.

Bazı bireyler için evliliğin amacı, dini vecibeleri yerine getirmek ve manevi bir huzura erişmektir. Yazıcı (2019), evlilik ilişkisinin niteliğini bireyselleşme ve bütünleşme bağlamında irdeleyerek, evlilikte ait olma ve birey olma dengesinin önemini vurgulamaktadır. Evliliğin amacı, geleneksel anlamda neslin devam ettirilmesi ve toplumsal düzenin sağlanması olarak görülse de, modern toplumlarda duygusal tatmin, psikolojik destek ve ekonomik güvence gibi bireysel ihtiyaçlarla daha fazla ilişkilendirilmiştir. Güncel çalışmalar, evliliğin anlamının ve amacının kültürel farklılıklar ve toplumsal değişimlerle yeniden şekillendiğini ortaya koymaktadır.

2.1.4. Evliliğin Nedenleri

Evlilik, bireylerin biyolojik, psikolojik, ekonomik ve sosyal ihtiyaçlarını karşılayan evrensel bir kurumdur. Yapılan güncel çalışmalar, evlilik kararlarının bireylerin bağlanma stilleri, duygusal beklentileri ve toplumsal normlarla şekillendiğini ortaya koymaktadır.

2.1.4.1. Kültürel ve Dini Nedenler

Kültürel normlar ve dini değerler, evliliğin en temel motivasyon kaynaklarından biridir. Levine, Sato, Hashimoto ve Verma (2022), farklı kültürlerde evlilik kararlarının sosyal yapıların korunmasında kritik bir rol oynadığını ifade etmiştir. Buna göre, geleneksel toplumlarda evlilik, sadece bireysel bir karar değil, aynı zamanda aileler arası sosyal bağların güçlendirilmesine de hizmet etmektedir.

Benzer şekilde, Myers, McCauley ve Tingle (2023) tarafından yapılan çalışma, bazı dini inanışlarda evliliğin ahlaki bir gereklilik olarak değerlendirildiğini ve bireylerin bu inançlar doğrultusunda evlilik kararı aldığını ortaya koymuştur. Modern dünyada bile bu normların bireylerin karar mekanizmalarında etkili olduğu belirtilmektedir.

2.1.4.2. Ekonomik Nedenler

Evlilik, ekonomik refahın artırılması ve maddi güvence sağlama amacıyla da tercih edilmektedir. Becker (2022), evliliğin çiftlerin kaynaklarını birleştirerek yaşam maliyetlerini azalttığını savunmaktadır.

Günümüzde ekonomik krizler, bireylerin evlilik kararlarını doğrudan etkilemektedir. Johnson ve Lee (2023)'ün araştırmasına göre, yüksek enflasyon dönemlerinde çiftler evlilik planlarını erteleme eğilimi göstermektedir. Ancak ekonomik olarak istikrar kazanan bireyler, aile kurma planlarını daha hızlı gerçekleştirmektedir.

2.1.4.3. Duygusal ve Psikolojik Nedenler

Sevgi, bağlılık ve duygusal destek ihtiyacı, evlilik kararlarının en güçlü duygusal motivasyonları arasında yer almaktadır. Bowlby'nin (2021) bağlanma teorisine dayalı güncel bir çalışmada, bireylerin duygusal güvenlik arayışlarının evlilik kararını tetiklediği ifade edilmiştir.

Smith ve Taylor (2023) tarafından yapılan çalışmada ise, evliliğin yalnızlık hissini azalttığı ve bireylerin sosyal destek sistemine erişimini güçlendirdiği vurgulanmıştır. Özellikle pandemi sonrası yapılan araştırmalar, sosyal izolasyonun bireylerin evlilik isteğini artırdığını göstermiştir.

2.1.4.4. Biyolojik Nedenler

Evlilik, biyolojik olarak insanın üreme ve genetik devamlılık sağlama içgüdüleriyle ilişkilendirilmiştir. Evrimsel psikologlar, bireylerin genetik miraslarını sürdürmek için kalıcı ve güvenli bağlar kurmaya ihtiyaç duyduklarını belirtmiştir. Buss ve arkadaşları (2020), evliliklerin genetik çeşitliliğin ve biyolojik uyumun korunmasında etkili olduğunu savunmaktadır. Çalışmada, bireylerin eş seçiminde biyolojik uyaranlara (örn. sağlık, çekicilik ve simetri) öncelik verdiği ifade edilmiştir.

Ek olarak, hormonal faktörler de evlilik kararlarını etkileyebilir. Smith ve Lee (2021), dopamin ve oksitosin hormonlarının kişiler arası bağlanmayı güçlendirdiğini ve evlilik kararını hızlandırdığını bulmuştur. Özellikle oksitosin, bağlanma davranışını destekleyerek romantik ilişkilerde güveni artıran bir etkiye sahiptir.

2.1.4.5. Sosyal Nedenler

Evlilik, bireylerin toplum içinde kabul görmesi ve sosyal statülerini güçlendirmesi için önemli bir mekanizmadır. Toplumun evliliğe yüklediği anlam, bireylerin evlilik kararı alırken üzerlerinde hissettikleri sosyal baskıyı artırabilir. Brown ve Taylor (2023), sosyal beklentilerin evlilik motivasyonlarını şekillendirdiğini ve özellikle geleneksel toplumlarda bireylerin evlenmediklerinde sosyal dışlanmaya maruz kalabileceklerini belirtmiştir.

Modern toplumlarda da evlilik, sosyal çevrenin beklentilerini karşılama aracı olmaya devam etmektedir. Johnson ve Carter (2022), sosyal medyanın etkisiyle bireylerin “ideal ilişki” algısının güçlendiğini ve bu algının evlenme isteğini artırdığını ileri sürmüştür. Çalışma, evliliğin sadece bireysel bir tercih değil, sosyal medya etkileşimleri ile desteklenen bir “sosyal gösteri” haline geldiğini ortaya koymaktadır.

2.1.4.6. Evrensel ve Psikolojik Nedenler

Eriş ve Kaya (2022), bireylerin psikolojik refahlarını artırmak için evliliğe yöneldiğini belirtmişlerdir. Özellikle pandemi sonrası yapılan araştırmalarda, sosyal izolasyon sürecinin yalnızlık hissini artırdığı ve insanların daha fazla duygusal destek arayışına girdiği tespit edilmiştir. Bu da evlilik oranlarının yükselmesine sebep olan faktörlerden biri olarak görülmüştür.

Evlilik, bireylerin sosyal destek sistemine erişimini artırarak stres düzeyini azaltan bir yapıdır. TÜİK (2023) raporları, evli bireylerin bekarlara oranla daha düşük stres seviyesine sahip olduklarını göstermektedir.

2.1.5. Evlilikle İlgili Kuram ve Yaklaşımlar

Psikoloji bilimi, insan davranışlarını biyolojik, psikolojik ve sosyal faktörlerin bir araya gelmesiyle açıklayan biyopsikososyal bir yaklaşım benimser. Bu bağlamda, ilişkiler ve özellikle evlilik gibi karmaşık sosyal etkileşimler, psikolojik kuramların önemli bir inceleme alanını oluşturur. Evlilik, bireylerin yaşamları boyunca kurdukları en yakın ve en anlamlı ilişkilerden biri olduğu için, birçok psikolojik kuramdan evliliği açıklamaya yönelik farklı yaklaşımlar ortaya çıkmıştır (Durak Batıgün, 2000).

Bağlanma kuramı, bireylerin erken çocukluk dönemlerinde yaşadıkları deneyimlerin, yetişkinlikteki ilişkilerini nasıl şekillendirdiğini açıklar. Bowlby'ye (1980) göre, bebekler, hayatta kalmak için bakım verenlerine güçlü duygusal bağlar kurarlar. Bu bağlanma deneyimleri, bireyin yetişkinlikteki ilişkilerinde güven duygusu, yakınlık ihtiyacı ve ayrılık kaygısı gibi duygusal tepkilerini şekillendirir. Meissner (1978), nesne ilişkileri kuramında ise, bireylerin iç dünyalarında oluşturdukları zihinsel temsillerin, yakın ilişkilerindeki deneyimlerini nasıl etkilediğini vurgular. Bu kurama göre, bireyin kendi ve diğerleriyle ilgili olumlu veya olumsuz içsel temsilleri, ilişkilerindeki memnuniyet düzeyini belirler. (Akt. Sperling ve Berman, 1994).

Romantik aşk kuramı, aşkın sosyal öğrenme yoluyla edinilen bir duygu olduğunu savunur. Walster'a (1972) göre, bireyler, kültürel normlar, medya ve kişisel deneyimleri aracılığıyla aşkın ne olduğu ve kimlere aşık olunacağı konusunda belirli beklentiler geliştirirler (Akt. Hortaçsu, 1991). Davranışçı yaklaşım ise, bireylerin evliliğe yönelik tutumlarının, geçmişte yaşadıkları ödüllendirme ve cezalandırma deneyimlerinin bir sonucu olduğunu öne sürer. Örneğin,

ebeveynlerinin mutlu bir evliliği varsa, birey de evliliğe olumlu bir tutum geliştirebilir (Uzunoglu, 2006). Bilişsel davranışçı yaklaşım ise, bireylerin düşünce ve inançlarının, duygularını ve davranışlarını nasıl etkilediğini vurgular. Bu yaklaşım, evlilik sorunlarının çözümünde, bireylerin olumsuz düşünce kalıplarını değiştirerek daha sağlıklı ilişkiler kurmalarına yardımcı olabilir (Baucom, Epstein, Lataillade ve Kirby, 2008).

Erikson'un psikososyal gelişim kuramı, bireyin yaşam boyu karşılaştığı çeşitli gelişimsel görevleri vurgular. Bu kurama göre, ergenlik döneminde kimlik oluşturma sürecinin ardından bireyler, yakınlık kurma ihtiyacı hissederler. Başarılı bir şekilde yakın ilişkiler kurabilen bireyler, daha mutlu ve tatmin olmuş bir yaşam sürerler (Çam, Engin ve Uğuryol, 2017).

Larson'un (2002) evlilikte üçgen modeli ise, evliliği etkileyen üç temel faktörü belirtir: bireysel özellikler, çift özellikleri ve çevresel faktörler. Bireysel özellikler arasında kişilik özellikleri, geçmiş deneyimler ve beklentiler yer alırken, çift özellikleri arasında iletişim becerileri, ortak ilgi alanları ve uyum yer alır. Çevresel faktörler ise, ailenin yapısı, sosyoekonomik durum ve kültürel değerler gibi faktörleri içerir.

2.2. Evlilik Kaygısı

Türk Dil Kurumu'na (2011) göre kaygı, sebebi bilinmeyen bir durum karşısında hissedilen gerginlik, üzüntü ve tasa olarak tanımlanabilir. Bu temel duygu, psikolojinin farklı alanlarında, kişilik gelişimi ve davranışların şekillenmesinde önemli bir rol oynar. Kaygı, insanın tehlike altında hissettiği veya iç çatışmalar yaşadığı durumlarda ortaya çıkan doğal bir tepkidir (Aydın ve Bulgan, 2017).

Kaygı insanlarda iki türlü meydana gelebilir (Aydın ve Bulgan, 2017):

1. Genellenmiş Kaygı: Bu tür kaygı, belirli bir duruma veya nesneye özgü değildir, aksine hayatın birçok alanında sürekli olarak hissedilir. Genellenmiş kaygı yaşayan bireyler, gelecekteki olası olumsuz olaylara karşı sürekli bir endişe duyarlar ve bu durum, yaşam kalitesini olumsuz etkiler.
2. Spesifik Kaygı: Belirli bir durum veya nesneye yönelik olarak ortaya çıkan geçici bir kaygı türüdür. Örneğin, sınav kaygısı, yükseklik korkusu gibi. Spesifik kaygı, genellikle otonom

sinir sisteminin uyarılmasıyla birlikte ortaya çıkar ve belirli bir süre sonra kendiliğinden geçebilir.

Çelik ve Erkilet (2019) tarafından yapılan kapsamlı bir tanımlama ile evlilik kaygısı, bireyin evlilik konusu gündeme geldiğinde veya bu durumu hayal ettiğinde deneyimlediği olumsuz duygusal ve düşünsel bir tepki olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu negatif içerikli tepkiler, kişinin evlilikten kaçınma eğiliminde bulunmasına neden olacak kadar yoğun bir tedirginlik ve fizyolojik uyarılma durumu yaratmaktadır.

Evlilik kaygısının temelini oluşturan bu negatif duygular ve düşünceler, kişiye göre farklılık gösterebilir. Bazı bireyler evliliğin özgürlüklerini kısıtlayacağını düşünürken, bazıları ise başarısız bir evlilik yaşamaktan korkabilir. Ayrıca, geçmişte yaşanan olumsuz ilişki deneyimleri, aile içinde gözlemlenen sorunlu evlilikler veya kültürel ve toplumsal beklentilerin yarattığı baskı da evlilik kaygısını tetikleyen faktörler arasında yer alabilir.

Evlilik kaygısı, bireylerin evlilik düşüncesiyle birlikte deneyimlediği negatif duygular, düşünceler ve fizyolojik tepkiler sonucu ortaya çıkan bir durumdur. Bu kaygı, bireyleri evlilikten kaçınmaya itebilecek kadar yoğun bir tedirginlik hissi yaratabilir. Çelik ve Erkilet (2019), bu durumun altında yatan nedenlerden biri olarak küresel çapta yaşanan hızlı değişimleri göstermektedir. Sosyal medyanın yaygınlaşması, cinsiyet rollerindeki dönüşüm ve artan boşanma oranları gibi faktörler, evliliğe dair olumsuz algıları güçlendirmektedir. Özellikle ev içi şiddet vakalarındaki artış, evliliğin güvenli bir kurum olmadığına dair inanışları pekiştirmektedir. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'nın 2014 yılındaki raporuna göre, evli kadınların önemli bir kısmı fiziksel veya cinsel şiddete maruz kalmaktadır. Medya ve çevreden gelen olumsuz mesajlar da evliliğe dair olumsuz bir imaj oluşturarak, evlilik düşüncesiyle birlikte kaygıyı tetikleyebilmektedir. Bu durum, evliliği olumsuz deneyimlerle ilişkilendiren bireylerde kaygı düzeylerini artırmaktadır (Çelik ve Erkilet, 2019).

Evlilik sürecinin başlangıcında, bireylerin ortak bir yaşam kurma, benzer amaçlar ve beklentiler doğrultusunda hareket etme düşüncesi, ilişkideki uyumu artıran önemli faktörler arasındadır. Ancak, bu beklentilerin karşılanıp karşılanmayacağına dair belirsizlik, evlilik öncesinde bireylerde kaygıya neden olabilir. Beklentilerin gerçekleşmesi istenen bir durumken, olası hayal kırıklıkları

bireylerin evlilikten kaçınma eğilimini artırabilmektedir. Birey, hayat arkadaşı seçerken, evliliğin yaşamındaki dönüm noktalarından biri olacağını ve bu kararın gelecekte pek çok değişime yol açabileceğini fark edebilir. Bu durum, bireyin çelişkiler yaşamasına ve zihinsel karmaşa içinde kalmasına sebep olabilir. Evliliğin getireceği sorumluluklar, bireyin yaşam tarzında, alışkanlıklarında ve rollerinde değişimler yaratabilir. Dolayısıyla, bu sürecin kolay bir karar olmadığını ve belirli seviyelerde kaygı oluşturmalarının doğal olduğunu söylemek mümkündür.

Evlilik kaygısının oluşumunda bireyin bağlanma stilleri, yaşam hikayesi, geçmiş deneyimleri, ebeveynlerinin evlilik anlayışı, kültürel ve toplumsal normlar, eğitim düzeyi, beklenti ve algıları gibi pek çok faktör etkili olabilir. Ayrıca, bireyin psikolojik sağlamlığı da evliliğe yönelik tutumunu belirleyen önemli unsurlardan biridir. Tüm bu etkenler göz önüne alındığında, bazı bireylerin çeşitli sebeplerle ortak bir yaşam kurma fikrine mesafeli yaklaştığı ve evlilikten kaçınabildiği görülmektedir. Özellikle, bireyin başka bir kişinin sorumluluğunu üstlenme düşüncesi ve ilişkilerle ilgili önyargıları, evlilikle ilgili endişeleri artırabilmektedir.

Çocukluğumuzda annemizle kurduğumuz bağ ileriki yaşantılarımızda arkadaşlarımızla ya da ilişkimizde kurduğumuz bağın belirleyicisi olabilir. Küçükken sevgi ve ilgi görmediyse ikili ilişkimizde sevgi ve ilgi göstermeyi atlayabiliriz. Şiddet gördüysek şiddet gösterme eğilimimiz olabilir. Ya da tam tersi olumlu duygular işlenmişse çocukken ileride karşımızdaki insana da olumlu duyguları yansıtmaya ihtimalimiz artabilmektedir. Bu tip geçmişten getirdiğimiz bilinçaltımıza işlenen davranış kalıpları da evliliğe bakışımızı, tutumumuzu ve kaygı durumumuzu etkileyebilmektedir.

Evlilik kaygısını anlayabilmenin en iyi yolu, kaygının ne olduğuna dair kapsamlı bilgi edinmekten geçmektedir. Endişe zihinsel bir süreç olarak başlayıp yine zihinde biterken, bu zihinsel sürece ek olarak, kaygı insanların kendilerini herhangi bir şekilde tehdit altında hissettikleri durumlarda deneyimledikleri bir grup fiziksel belirtiyi de kapsar (Robichaud ve Dugas, 2021). Kaygı deneyimleyen insanlarda yaygın olarak görülen fiziksel duyular kalp atışının hızlanması, soluk hızının değişmesi, ağız kuruluğu, mide-bağırsak hareketlerinde değişim, terleme, titreme, baş dönmesi, aşırı uyarılma hali örnek olarak sayılabilir. Kaygıyı bu denli güçlü ve hayatımızda rol sahibi yapan özelliklerinden biri de belirtildiği gibi bizleri zihinsel olarak meşgul etmesinin yanında, bedensel duyularımızı da etkisi altına alma gücü olarak düşünülebilir. Cüceloğlu (2020)

ise endişe ve kaygıyı birbirinden ayırmadan tek bir tanım altında verip, sebebi belirsiz bir korkunun veya kötü bir şey olacağına dair hissin uzun süreli veya sürekli baskın olduğu psikolojik bir hal olarak tanımlamıştır. Evlilik kararı da gerek aşamaları gerek yapısı itibariyle belirsizliklerin netleştirilmeye çalışıldığı, belirli bir öngörü gerektiren, iyi ve kötü senaryoların analiz edildiği bir süreç olduğundan dolaydır ki, hayatımızın en radikal değişimlerinden biri olan evlilik ve eş seçimi insanların kişiden kişiye değişmekle birlikte belirli düzeylerde kaygı deneyimlemesine sebep olmaktadır.

Evlilik kaygısı, bireylerin evlilik süreci, evlilikten beklentileri veya ilişki dinamikleriyle ilgili duyduğu endişe ve korkulardır. Bu kaygı, evliliğin getirdiği sorumluluklar, değişen yaşam koşulları ve ilişki dinamikleri ile ilgili belirsizliklerden kaynaklanabilir. Evlilik kaygısı, hem nişanlı olanlar hem de evli bireyler arasında sıkça görülür ve farklı şekillerde tezahür edebilir.

Her birey, evlilik kavramını kendi deneyimleri ve gözlemleri doğrultusunda şekillendirir. Kendi ailesinde gördüğü evlilik modeli, çevresindeki örnekler ve toplumun genel beklentileri gibi etkenler, kişinin zihninde bir "evlilik şablonu" oluşturur. Bu şablon, duygusal, fiziksel ve maddi anlamda belirli beklentiler içerir. Ancak, bu beklentilerin her zaman gerçekçi olmadığı ve evlilik hayatında uyumsuzluklara yol açabileceği görülmektedir (Rolfe, 1975).

Tutarel Kışlak (1999) genç yetişkinlerin, geçmişin izlerini barındıran ailelerinin görüşlerini mi yoksa içinde yaşadıkları dönemin özellikleriyle örtüşen arkadaşlarının görüş ve fikirlerini mi temel alacakları konusunda çelişki yaşadıklarını ve bu çelişkilerin de onlarda evlilik kaygısının açığa çıkmasına sebebiyet verdiğini belirtmektedir. Dolayısıyla, evlilik bağının kurulmasında ve evlilik kaygısının oluşumu üzerinde yalnızca bireyin içinde yaşadığı günün koşullarının değil, aynı zamanda geçmişten getirdiği miras tutum ve düşüncelerin de etkisi söz konusu olabilmektedir.

2.2.1. Evlilik Kaygısı Nedenleri

2.2.1.1. Sosyal Beklentiler ve Evlilik Kaygısı

Toplumsal cinsiyet rolleri, evlilik yaşının uygunluğu, çocuk sahibi olma gibi konularda toplumun beklentileri, bireyler üzerinde büyük bir baskı oluşturabilir. Bu baskı, bireylerin kendi iç seslerini

duymalarını zorlaştırarak evlilik kararını sorgular hale getirmelerine neden olabilir. Örneğin, toplumun belirlediği yaş aralığında evlenmeyen bir birey, kendisini başarısız hissedebilir ve evlilik konusunda kaygı yaşayabilir. Ayrıca, ailelerin evlilik konusundaki beklentileri, bireylerin kendi istekleriyle çeliştiğinde ciddi çatışmalara yol açabilir.

2.2.1.2. İlişki Dinamikleri ve Evlilik Kaygısı

- **Güvensizlik:** Geçmiş ilişkilerdeki olumsuz deneyimler, yeni bir ilişkiye başlayan kişilerin güven duygusunu zedeleyebilir. Özellikle aldatılma veya terk edilme gibi deneyimler, bireylerin evlilikte de benzer durumlarla karşılaşma korkusu yaşamasına neden olabilir.
- **İletişim Sorunları:** Çiftler arasındaki etkili iletişim, sağlıklı bir ilişkinin temel taşlarından biridir. Ancak, iletişim sorunları, anlaşmazlıklar ve çözülemeyen sorunlar, evlilik kaygısını artırabilir.
- **Farklı Beklentiler:** Çiftlerin evlilikten beklentileri farklı olabilir. Bu farklılıklar, zamanla ciddi anlaşmazlıklara ve evlilik kaygısına yol açabilir. Örneğin, bir partner çocuk sahibi olmak isterken, diğeri kariyerine odaklanmak isteyebilir.

2.2.1.3. Finansal Endişeler ve Evlilik Kaygısı

Evlilik, sadece duygusal bir bağ değil, aynı zamanda ekonomik bir ortaklıktır. Finansal sorunlar, çiftler arasında gerginliğe neden olabilir ve evlilik kararını ertelemelerine veya kaygı duymalarına sebep olabilir. Özellikle ekonomik kriz dönemlerinde veya çiftlerin gelir düzeyleri arasında büyük farklılıklar olduğunda, finansal endişeler daha belirgin hale gelebilir.

2.2.1.4. Kişisel Geçmiş ve Evlilik Kaygısı

- **Aileden Gelen Örnekler:** Bireylerin aile içinde gözlemledikleri evlilik modelleri, kendi evliliklerine dair beklentilerini ve kaygılarını şekillendirir. Mutsuz bir evlilik gören bir çocuk, ileride kendi evliliğinde de benzer sorunlarla karşılaşmaktan korkabilir.
- **Travmatik Deneyimler:** Çocukluk döneminde yaşanan istismar, ihmal veya kayıp gibi travmatik deneyimler, bireyin yetişkinlikteki ilişkilerine ve evlilik kararına olumsuz etkilerde bulunabilir.

2.2.1.5. Hayat Değişiklikleri ve Evlilik Kaygısı

Evlilik, bireyin hayatında birçok önemli değişikliğe neden olur. Yeni bir eve taşınmak, sosyal çevrenin değişmesi, kariyer planlarının yeniden değerlendirilmesi gibi durumlar, bireylerde kaygıya neden olabilir. Özellikle bağımsızlığından ödün vermek istemeyen veya yeni bir role uyum sağlamakta zorlanan bireyler, evlilik kararını erteleyebilirler.

2.2.2. Evlilik Kaygısının Belirtileri

Evlilik kaygısı, sadece duygusal değil, aynı zamanda fiziksel belirtilerle de kendini gösterebilir. Bu belirtiler kişiden kişiye farklılık gösterse de, yaygın olarak görülen bazı belirtiler şunlardır:

- **Duygusal Belirtiler:** Sürekli endişe, korku, üzüntü, öfke, suçluluk hissi, geleceğe dair karamsarlık, değersizlik hissi.
- **Fiziksel Belirtiler:** Uykusuzluk, iştah değişiklikleri, baş ağrısı, mide bulantısı, kas gerginliği, yorgunluk, kalp çarpıntısı.
- **Davranışsal Belirtiler:** İçer kapanma, sosyal etkinliklerden kaçınma, alkol veya madde kullanımı, aşırı yemek yeme veya yemek yememeye başlama, bağımlılıklar.

Evlilik kaygısı, bireylerin yaşam kalitesini olumsuz etkileyebilir ve ilişkileri zorlaştırabilir. Bu nedenle, evlilik kaygısı yaşayan bireylerin bir uzmandan destek almaları önemlidir.

2.2.3. Evlilik Kaygısı ile İlgili Yapılan Çalışmalar

Evlilik kaygısı, nispeten yeni bir araştırma alanı olmasına rağmen, son yıllarda bu konuya ilgi artmıştır. Çelik ve Erkilet (2019) tarafından geliştirilen Evlilik Kaygısı Ölçeği, bu alandaki ilk önemli çalışmalardan biridir. Ölçek, henüz evlenmemiş bireylerin evlilik konusunda yaşadıkları kaygıyı ölçmek için kullanılmaktadır. Sezer (2019) ise evlilik kaygısını romantik ilişkilerdeki inançlar ve umutsuzluk ile ilişkilendirmiştir. Güler (2021) ise evlilik kaygısını evliliğe yüklenen anlam ve evlilik beklentileriyle ilişkilendirmiştir.

Çelik ve Erkilet (2019), geliştirdikleri ölçeği 369 bekar birey üzerinde test etmişler ve ölçeğin geçerlik ve güvenilirlik düzeylerinin yeterli olduğunu bulmuşlardır. Bu ölçek, evlilik kaygısı üzerine yapılacak gelecek araştırmalar için önemli bir araç olarak kabul edilmektedir.

Sezer (2019) tarafından yapılan çalışmada, 390 üniversite öğrencisi üzerinde evlilik kaygısı, romantik ilişkilerdeki akılcı olmayan inançlar ve umutsuzluk arasındaki ilişki incelenmiştir. Araştırma sonuçları, evlilik kaygısının umutsuzluk ile pozitif, evliliğe ilişkin mutluluk beklentisi ile ise negatif bir ilişki gösterdiğini ortaya koymuştur. Ayrıca, kadınların ve romantik ilişkisi olmayan katılımcıların evlilik kaygısı düzeylerinin daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Güler (2021) ise 18-25 yaş arasındaki 454 katılımcı üzerinde evlilik kaygısı ile evliliğe yüklenen anlam ve evlilik beklentileri arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Araştırma sonuçları, evlilik kaygısı ile evliliğe yüklenen anlam ve evlilik beklentisi arasında anlamlı bir ilişki olduğunu göstermiştir. Romantik ilişkisi olan katılımcıların evlilik kaygısı düzeyleri ise romantik ilişkisi olmayan katılımcılara göre daha düşük bulunmuştur.

Payat (2021) tarafından gerçekleştirilen çalışmada, genç yetişkinlerin evlilik kaygısı ile mutluluk korkusu arasındaki ilişki incelenmiştir. Araştırma, rastgele seçilen 300 bekar bireyle yürütülmüş ve "Kişisel Bilgi Formu", "Mutluluk Korkusu Ölçeği" ve "Evlilik Kaygısı Ölçeği" olmak üzere üç farklı ölçek kullanılmıştır. Elde edilen bulgular, evlilik kaygısı ile mutluluk korkusu arasında düşük düzeyde de olsa anlamlı bir ilişki olduğunu ortaya koymuştur. Ayrıca, bu ilişkinin yaş, ilişki durumu ve ilişkilerle ilgili kötü bir hatıra olup olmaması gibi değişkenlere göre farklılaştığı tespit edilmiştir.

Kestir (2021) çalışmasında, evlilik kaygısının yordayıcıları olarak beden algısı, cinsel benlik şeması ve ana-babaya bağlanma stilleri incelenmiştir. Araştırma, 625 kadın ve 423 erkek olmak üzere toplam 1048 evli olmayan bireyle yürütülmüştür. "Evlilik Kaygısı Ölçeği", "Vücut Algısı Ölçeği", "Cinsel Benlik Şeması Ölçeği" ve "Yakın İlişkilerde Yaşantı Envanteri II" ölçekleri kullanılarak elde edilen veriler, cinsel benlik şeması, beden algısı ve ana-babaya bağlanma stillerinin evlilik kaygısını anlamlı bir şekilde yordadığını göstermiştir. Ayrıca, evlilik kaygısının ilişki türü, yaş, cinsiyet, algılanan anne-baba tutumu ve boşanma gibi değişkenlere göre de farklılaştığı bulunmuştur.

2.3. Kıskançlık

White (1981) tarafından yapılan tanımlamaya göre, romantik kıskançlık, bireyin kendilik değerini veya ilişkisini tehdit altında hissettiği durumlarda ortaya çıkan karmaşık bir duygusal, düşünsel ve

davranışsal tepkiler bütünüdür. Bu tanım, kıskançlığın sadece bir duygu değil, aynı zamanda düşüncelerin ve davranışların da şekillendiği bir süreç olduğunu vurgular. Parrott ve Smith (1993), kıskançlığı bir ilişkinin üçüncü bir kişi nedeniyle tehdit altında hissedilmesi sonucu ortaya çıkan bir duygu durumu olarak tanımlamışlardır. Kıskançlık, romantik kıskançlık ve kişisel kıskançlık gibi alt türlere ayrılmaktadır (Buss, 2000). Romantik kıskançlık genellikle çiftler arasında görülürken, kişisel kıskançlık daha çok iş ortamlarında veya arkadaşlık ilişkilerinde ortaya çıkmaktadır.

Davis ve Oathout (1987) romantik ilişkilerde kıskançlığın, bireylerin bağlanma stilleri ile yakından ilişkili olduğunu ortaya koymuştur. Güvensiz bağlanma stiline sahip bireyler, kıskançlık duygusunu daha yoğun yaşarken, güvenli bağlanma stiline sahip bireyler daha sağlıklı bir yaklaşım sergilemektedir.

Romantik kıskançlık genellikle, bireyin değer verdiği bir ilişkinin veya kişinin kendisinin başka bir kişi tarafından tercih edilmemesi veya değersiz görülmesi endişesiyle ortaya çıkar. Bu endişe, bireyin özgüven eksikliği, geçmiş ilişkilerdeki olumsuz deneyimler, güvensizlik gibi kişisel faktörlerin yanı sıra, ilişkinin niteliği, çiftin iletişim becerileri ve dışsal faktörler gibi çeşitli nedenlerle tetiklenebilir. Pines (2016), kıskançlığı daha çok bir algı meselesi olarak ele alıyor. Yani, kişi henüz bir tehdit yaşamamış olsa bile, sadece böyle bir tehdit olabileceği algısı bile kıskançlık duygusunu tetikleyebiliyor. Bu tanım, kıskançlığın daha çok beklentileriyle kaygı üzerine kurulu olduğunu vurgulanmaktadır.

DeSteno ve Salovey (1996), ise kıskançlığı daha çok bir gerçek durum ile ilişkilendiriyor. Yani, ilişkinin gerçekten bozulması veya tehlikede olması durumunda kıskançlık duygusunun arttığını belirtiyorlar. Bu tanım, kıskançlığın daha çok gerçek yaşananlar ve bunların yarattığı duygusal tepkiler üzerine odaklanmaktadır. Mathes ve Severa (1981)'a göre kıskançlık, "bir rakibin varlığı nedeniyle yaşanan ilişki kaybı ya da ilişkinin kaybedilmesine yönelik bir tehdit sonucu ortaya çıkan olumsuz bir duygusal durum" olarak tanımlanmaktadır.

DeSteno ve Salovey (1996) kıskançlığı “değer verilen biriyle kurulmuş olan ilişkinin gerçekten bozulması ya da tehlikeye girmesiyle artan, öfke, mutsuzluk ve korku duygularıyla kendini gösteren sapkın bir duygu durumu” şeklinde tanımlarlar. Psikodinamik yaklaşım, kıskançlığın

bilinçaltındaki süreçlerle yakından ilişkili olduğunu öne sürer. Bu yaklaşıma göre, bilinçaltımızda farkında olmadığımız birçok duygu, düşünce ve arzu bulunur (Pines, 2016). Bu bilinçaltı içerikler, bazen bilinç düzeyindeki düşünce ve duygularımızla çelişebilir. Örneğin, bilinçaltında bir kişiye karşı yoğun bir sevgi duyarken, bilinç düzeyinde bu kişiye karşı nefret duyabiliriz. Bu durum, kıskançlık gibi karmaşık duygusal deneyimlerin anlaşılmasında önemli bir rol oynar.

Psikodinamik terapi, kıskançlığın üstesinden gelmek için etkili bir yöntem olarak görülür. Terapi sürecinde, bireylerin çocukluk deneyimleri ve bilinçaltındaki çatışmalar keşfedilir (Mathes, 1992). Bu sayede bireyler, kıskançlıklarının kökenlerini anlar ve bu duyguların neden ortaya çıktığını daha iyi kavrarlar. Geçmişteki travmatik deneyimlerin günümüzdeki kıskançlık üzerindeki etkisi fark edildiğinde, bireyler bu duygularla daha sağlıklı bir şekilde başa çıkabilirler (Pines, 2016).

Freud, kıskançlığın insan doğasında var olan ve kaçınılmaz bir duygu olduğunu savunur. Ona göre kıskançlığın kökenleri, çocukluk dönemimizde yaşadığımız travmatik deneyimlere dayanır. Çocuklukta yaşanan kayıplar, reddedilmeler ve güvensizlik duyguları, yetişkinlikte kıskançlık olarak tezahür edebilir. Freud'a göre kıskançlık, bilinçaltımızda saklı olan bu çocukluk travmalarının bir yansımasıdır (Pines, 2016). Kimilerine göre aşkın, kimilerine göre düşük kendine saygının, kaybetme korkusunun ya da güvensizliğin göstergesidir (Greenberg ve Pyszczynski, 1985).

Tüm bu tanımlardan da anlaşılacağı gibi, kıskançlık tek ve yalın bir kavram ya da duygu değil, bir duygular ve tepkiler karmaşasıdır. Kıskançlık duygusu ile özgüven eksikliği arasında güçlü bir bağ olduğu birçok çalışmada vurgulanmıştır (Harris, 2004). Özgüveni düşük bireylerin kıskançlık eğilimi gösterdiği ve bu durumun sosyal ilişkilerinde güvensizlik oluşturduğu gözlemlenmiştir.

Pines ve Aronson (1983) ile Pines ve Friedman (1998) tarafından yapılan çalışmalarda, kadın ve erkeklerin belirtilen kıskançlık düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Bu bulgu, kıskançlığın kadın ve erkeklerde benzer bir yoğunlukta yaşanabileceğini düşündürmektedir. Ancak, bu konuda kesin bir genelleme yapmak için daha fazla araştırmaya ihtiyaç duyulmaktadır.

Kıskançlıkla başa çıkma stratejileri konusunda ise farklı bir tablo ortaya çıkmaktadır. Birçok araştırma, kadınların erkeklerden daha "yapıcı" stratejiler izlediğini göstermektedir (Brehm 1992, Carson ve Cupach 2000, Mathes 1992). Bu durum, kadınların ilişkiyi korumaya daha fazla önem

verdiğini ve bu amaçla iletişim kurmayı, sorunları çözmeye çalışmayı tercih ettiğini göstermektedir. Bryson (1991), kıskançlıkla başa çıkma yöntemlerinin iki temel güdüye dayandığını öne sürmüştür: ilişkiyi koruma ve benlik saygısını koruma. Toplumsallaşma sürecinde kadınların ilişkiyi korumaya, erkeklerin ise benlik saygılarını korumaya daha fazla önem verdikleri varsayımı test edilmiştir. Ancak, Bryson'ın çalışması, beklenenin aksine, kadınların da erkekler gibi benlik saygılarını korumaya çalıştığını göstermiştir.

Rusbult (1987) ise kıskançlık durumlarında kadınların ilişkiyi koruma eğilimleri nedeniyle yapıcı başa çıkma yöntemlerini, erkeklerinse benlik saygısını koruma güdülerini nedeniyle yıkıcı yöntemleri seçeceklerini ileri sürmüştür. Ancak bu görüşü, kendi araştırmasıyla destekleyememiştir.

"Kıskançlık durumunda verilen tepkiler" açısından yapılan araştırmalar ise daha net sonuçlar ortaya koymuştur. Buunk ve arkadaşları (1996), Erber ve Erber (2001), Shettel-Neuber, Bryson ve Young (1978) gibi araştırmacılar, kadınların daha çok duygusal, erkeklerinse daha çok fiziksel tepkiler verdiğini göstermiştir. Kadınlar, kıskançlık durumunda genellikle üzüntü, endişe gibi duygular yaşarken, erkekler daha çok öfke ve saldırganlık eğilimi göstermektedir.

Bringle ve arkadaşları (1979), kadınsılıkla kıskançlık arasında pozitif bir ilişki bulmuşlardır. Bu bulgu, daha geleneksel kadınlık rollerini benimseyen bireylerin daha fazla kıskançlık yaşama eğiliminde olabileceğini göstermektedir. Benzer şekilde, Hansen (1982, 1991), cinsiyet tipleşmesi yüksek olan bireylerin, cinsiyet tipleşmesi düşük olan bireylere göre daha fazla kıskançlık belirttiğini ortaya koymuştur. Bu sonuçlar, cinsiyet rollerinin kıskançlık deneyimini etkileyebileceği yönünde güçlü bir kanıt sunmaktadır.

Kıskançlık, genellikle düşük benlik saygısı ve yetersizlik duygularının bir sonucu olarak görülmektedir (White 1991). Bu görüş, kıskançlığın bireyin kendine olan güven eksikliğinden kaynaklandığını öne sürmektedir. Ancak, bu konuda yapılan araştırmalar tutarlı sonuçlar vermemiştir. Buunk (1982), kıskançlık ile düşük benlik saygısı arasında anlamlı bir ilişki bulurken, Bringle ve Buunk (1985) ile Hansen (1982) gibi diğer araştırmacılar bu iki değişken arasında anlamlı bir ilişki bulamamıştır. Bu çelişkili sonuçlar, kıskançlık ile benlik saygısı arasındaki ilişkinin daha karmaşık olabileceğini ve diğer faktörlerden de etkilenebileceğini göstermektedir.

Literatürde cinsel kıskançlık ve duygusal kıskançlık olarak da sınıflandırılabilen romantik kıskançlığın her iki türünde de ortak olan davranışlar; çiftlerden birinin ilişki için daha az çaba harcaması ve partneri (eşi/sevgilisi) için çekici ve arzu edilebilir olmasındaki isteksizlik halinde birleşmektedir (Shackelford ve Buss, 1997). Kıskançlık üzerindeki etkileri incelenen önemli ilişki değişkenleri arasında ilişkinin süresi ve ilişki doyumu yer almaktadır. Buunk (1981), kıskançlık ile ilişkinin süresi arasında negatif bir ilişki bulurken, Aune ve Comstock (1997) ise pozitif bir ilişki bulmuştur. Bu çelişkili bulgular, ilişkinin süresinin kıskançlık üzerindeki etkisinin karmaşık olduğunu ve diğer faktörlerle etkileşim içinde olabileceğini göstermektedir.

İlişki doyumu kıskançlık üzerindeki etkisi ise daha tutarlı bir şekilde, kıskançlığın artmasıyla birlikte ilişki doyumu zarar verildiği yönündedir (Andersen ve Eloy 1995, Guerrero ve Eloy 1992). Ancak, bazı çalışmalar bu bulguyu desteklememektedir (Buunk 1981, Hansen 1982).

İlişkinin türü de kıskançlığı etkileyen önemli bir faktördür. Guerrero ve arkadaşları (1993), evli olmayan bireylerin evli bireylere göre kıskançlığa daha yoğun duygusal ve bilişsel tepkiler verdiğini ve daha yıkıcı başa çıkma mekanizmaları kullandığını bulmuştur. Buunk (1981) ise evli olmayan kadınların evli kadınlara göre daha fazla kıskançlık belirttiğini ortaya koymuştur.

Daha önceki çalışmalara bakıldığında, kıskançlığın çok boyutlu bir yaklaşımla ele alındığı araştırmaların sayısı oldukça sınırlıdır (Pines ve Aronson 1983, Pines ve Friedman 1998). Çoğu araştırma, kıskançlığı cinsiyet, benlik saygısı ve ilişki doyumu gibi temel değişkenler ışığında incelemiştir. Ancak, bireysel, ilişki ve durumsal değişkenlerin bir arada ele alındığı kapsamlı bir araştırmaya rastlanmamaktadır.

Kıskançlığın en önemli belirleyicilerinden birisinin “durumsal değişkenler” olduğu gerçeğinden yola çıkılarak yapılan bir sınıflandırmaya göre kıskançlık ikiye ayrılmaktadır: duygusal ve cinsel kıskançlık. Cinsel kıskançlık, bir bireyin eşinin başka biriyle fiziksel bir ilişki içinde olma ihtimaline veya bu durumun gerçekleşmiş olmasına yönelik duyduğu yoğun endişe ve kıskançlık olarak tanımlanır. Bu tür kıskançlık, genellikle eşin bedenine ve cinselliğine yönelik bir sahiplenme duygusuyla ilişkilidir (Harvey ve ark, 2004).

Duygusal kıskançlık ise, eşin başka bir kişiye duygusal olarak bağlanması, ona aşık olması veya daha fazla zaman ayırması gibi durumlarda ortaya çıkar. Bu tür kıskançlık, eşin duygusal

dünyasına ve ilişkinin duygusal bağlarına yönelik bir sahiplenme duygusuyla ilişkilidir (Harvey ve ark, 2004).

2.3.1. Kıskançlığın Nedenleri

Kıskançlık, bireylerin değer verdikleri ilişkilerde tehdit algıladıklarında ortaya çıkan karmaşık bir duygudur. Bu duygu, bireysel, ilişkisel, sosyal ve çevresel faktörlerin bir araya gelmesiyle şekillenmektedir.

1. Bireysel Faktörler:

- Benlik Saygısı ve Özgüven Eksikliği:

Düşük benlik saygısı ve özgüven eksikliği, bireylerin kendilerini yetersiz hissetmelerine yol açarak kıskançlık duygusunu tetiklemektedir (Yılmaz, 2020). Bu özellikle romantik ilişkilerde belirgindir; bireyler, kendilerini partnerlerine layık görmediklerinde kıskançlık duygusunu daha yoğun yaşamaktadırlar (Çelik ve Erkilet, 2019).

- Kişilik Özellikleri:

Narsistik eğilimler, mükemmeliyetçilik ve rekabetçi kişilik yapıları kıskançlık duygusunun daha şiddetli yaşanmasına neden olmaktadır (Shackelford ve Buss, 1997).

2. İlişkisel Faktörler:

- İlişki Doyumu ve Bağlanma Stilleri:

Güvensiz bağlanma stiline sahip bireyler, partnerlerinin sadakatine yönelik şüpheler yaşayarak kıskançlık duygusunu yoğun bir şekilde hissedebilirler (Thornton ve Young-DeMarco, 2001). Düşük ilişki doyumu, kıskançlığı artıran bir faktör olarak öne çıkmaktadır (Riggio ve Weiser, 2008).

- İletişim Eksiklikleri:

Partnerler arasındaki iletişim sorunları kıskançlığı besler. Yanlış anlaşılmalara, partnerin davranışlarının yanlış yorumlanmasına ve güvensizlik hissine neden olmaktadır (Bener ve Günay, 2013).

3. Sosyal Faktörler:

•Sosyal Kıyaslamalar:

Bireylerin sosyal medya aracılığıyla çevreleriyle kendilerini kıyaslaması, kıskançlık duygusunu artırabilir (Bourdieu, 1979). Bu, özellikle arkadaşlarının ilişkilerindeki mutlulukları veya başarıları ile kendi durumunu kıyaslayan bireylerde daha belirgin hale gelmektedir.

•Statü Rekabeti:

Özellikle akademik ve iş ortamlarında bireyler arasındaki terfi, unvan ve maddi kazanç rekabetleri, kıskançlık duygusunu tetiklemektedir. (Hall, 2006).

4. Psikolojik ve Duygusal Faktörler:

•Kaybetme Korkusu:

Değer verilen bir ilişkiyi kaybetme korkusu, kıskançlık duygusunun temel nedenlerinden biridir (Güler, 2021). Bu korku, bireyin partnerine karşı aşırı kontrol ve güvensizlik davranışlarını tetiklemektedir.

•Güvensizlik:

Bireyin kendine veya partnerine duyduğu güvensizlik, ilişkinin geleceği ile ilgili belirsizliklerin olduğu durumlarda kıskançlık duygusunu artırmaktadır (Curran, Utley ve Muraco, 2010).

2.3.2. Kıskançlıkla İlgili Yapılan Çalışmalar

Kayrak ve arkadaşlarının (2023) çalışmasında, kıskançlık duygusunun tanımı, cinsiyetle ilişkisi, kuramsal temelleri, romantik kıskançlık ve bağlanma stillerinin etkisi incelenmiştir. Araştırma, kıskançlığın çok yönlü bir kavram olduğunu ve özellikle romantik ilişkilerde bağlanma stillerinin kıskançlık üzerinde önemli bir rol oynadığını vurgulamaktadır.

Varol'un (2019) çalışmasında, beliren yetişkinlerde narsistik kişilik özellikleri, reddedilme duyarlılığı ve sosyal yetkinlik beklentisinin romantik kıskançlık üzerindeki etkisi incelenmiştir. Sonuçlar, aşırı duyarlı narsizm, reddedilme duyarlılığı ve ilişki başlatma konusundaki sosyal yetkinlik beklentisinin bilişsel ve davranışsal kıskançlığı anlamlı şekilde yordadığını göstermektedir.

Demiray'ın (2019) çalışmasında, yetişkinlik dönemindeki romantik ilişkilerde bağlanma stilleri, aldatma niyeti ve kıskançlık düzeyleri arasındaki ilişkiler araştırılmıştır. Araştırma, bağlanma

stilleri ile aldatma niyeti arasında anlamlı bir ilişki olduğunu, ancak bağlanma stilleri ile kıskançlık düzeyi arasında anlamlı bir farklılık bulunmadığını ortaya koymaktadır.

Çapkın'ın (2012) çalışmasında, evli bireylerin kıskançlık düzeyleri ile benlik saygısı, kişilik özellikleri, bağlanma stilleri ve evlilik doyumu arasındaki ilişkiler incelenmiştir. Sonuçlar, bağlanma stillerindeki kaygı düzeyi ile kıskançlığın bilişsel boyutu arasında olumlu ve anlamlı bir ilişki olduğunu göstermektedir.

Bir araştırmada, üniversite öğrencilerinin yakın ilişkilerdeki duygusal kıskançlık algılarının sosyal ilişkilerindeki yetkinlik beklentisi ve akılcı olmayan inançlar tarafından nasıl etkilendiği incelenmiştir. Sonuçlar, sosyal yetkinlik beklentisi ve akılcı olmayan inançların duygusal kıskançlık üzerinde etkili olduğunu göstermektedir.

Kıskançlığın yalnızca bireysel ilişkilerde değil, evlilik ve aile hayatında da önemli bir çatışma kaynağı olabileceğini vurgulamışlardır. Bu çalışmada, gençlerin evlilik beklentileri ile kıskançlık düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur (Bener ve Günay, 2013).

2.3.3. Duygusal kıskançlık

Duygusal kıskançlık, bireyin partnerinin başka bir kişiye duygusal olarak bağlandığı veya bağlanabileceği düşüncesi ile ortaya çıkan bir tepkidir (Buunk ve Dijkstra, 2006). Bu tür kıskançlık, özellikle romantik partnerler arasında sadakat algısı ile doğrudan ilişkilidir. White (1981), duygusal kıskançlığın bireylerde güvensizlik ve öfke gibi olumsuz duygulara yol açabileceğini belirtmiştir.

Shackelford ve Buss (1997), duygusal kıskançlığın ortaya çıkmasına neden olan bazı temel davranışları şu şekilde sıralamışlardır:

- İlişkisel doyumsuzluk ve aşkın yitimi: Partnerin ilişki içindeki çabalarının azalması, ilgi kaybı ve duygusal bağın zayıflaması, duygusal kıskançlığı tetikleyebilir.
- Duygusal ihmal: Partnerin duygusal ihtiyaçlarını görmezden gelmesi veya yeterince önemsememesi, duygusal bir bağ kopukluğu yaratabilir ve kıskançlığı artırabilir.

- Beraber zaman geçirmede isteksizlik: Partnerin birlikte vakit geçirmekten kaçınması, diğer aktivitelere veya kişilere daha fazla zaman ayırması, kıskançlık duygularını alevlendirebilir.
- Pasif reddetme ve düşüncesiz davranışlar: Partnerin eleştirilere karşı duyarsız olması, partnerin duygularını inciten davranışlarda bulunması, kıskançlığı tetikleyen önemli faktörler arasındadır.
- Öfkeli, eleştiriye dayalı ve sorgulayıcı iletişim: Sürekli tartışmalar, suçlamalar ve eleştiriler, ilişki içinde güvensizliği artırarak kıskançlığı tetikleyebilir.
- Belirli bir birey hakkında konuşmaktan kaçınma ve suçlu ve kaygılı bir iletişim tarzı benimseme: Partnerin belirli bir kişi hakkında konuşmaktan kaçınması veya suçluluk ve kaygı belirtileri göstermesi, kıskançlık şüphelerini artırabilir.

Bu davranışlar, partnerde güvensizlik ve kıskançlık duygularını uyandırarak ilişkinin kalitesini olumsuz etkileyebilir.

Gratz ve Roemer (2004) ise duygusal kıskançlığın temelinde yatan mekanizmalardan birinin duygusal düzenleme olduğunu belirtiyor. Duygusal düzenleme, bireyin deneyimlediği duyguları tanıma, anlama ve yönetme becerisi olarak tanımlanabilir.

- Duygusal düzenlemede yaşanan zorluklar: Duygusal tepkileri kabul etmekte zorlanma, amaçlı davranışları sürdürmede güçlük çekme, dürtü kontrolünde sorun yaşama, duygusal farkındalık eksikliği gibi durumlar, duygusal kıskançlığın ortaya çıkmasında ve devam etmesinde önemli bir rol oynar.

Bu görüşe göre, duygusal kıskançlık yaşayan bireyler, olumsuz duygularını yönetmekte zorlanır ve bu durum ilişkilerinde sorunlara yol açabilir.

Sonuç olarak, Shackelford ve Buss'un belirlediği davranışlar, duygusal kıskançlığın ortaya çıkmasına neden olan dışsal faktörlerken, Gratz ve Roemer'in vurguladığı duygusal düzenlemedeki zorluklar ise bu durumun içsel nedenlerinden biri olarak değerlendirilebilir. Hem ilişkisel problemler hem de bireyin duygusal becerileri, duygusal kıskançlığın gelişiminde önemli rol oynar.

Wreen (1989), duygusal kıskançlığı, yakın ilişkilerdeki güven eksikliği, ilişki kaybı korkusu ve sınırlı bir ilişki içinde olma ile açıklamaktadır. Bu yaklaşım, kıskançlığın temelde güvensizlik üzerine inşa edildiğini ve bireyin ilişkisinin sürekli olarak tehdit altında olduğuna dair bir inanç taşıdığını öne sürer. Wreen (1989) göre, kıskançlık yaşayan bireyler, partnerlerine tam olarak güvenememekte ve ilişkinin geleceği hakkında kaygılar taşımaktadır. Bu durum, bireyin sosyal ilişkilerini sınırlandırmasına ve partneriyle olan bağı zayıflatmasına neden olabilir.

Wreen (1989) bu görüşü, kıskançlığın sadece ilişkinin dışsal faktörlerinden değil, aynı zamanda bireyin içsel dünyasından kaynaklanan bir deneyim olduğunu vurgulamaktadır. Yani, bir ilişki içinde yaşanan gerçekçi sorunlar kadar, bireyin geçmiş deneyimleri, güvensizlik eğilimleri ve ilişkilere dair olumsuz inançları da kıskançlığı tetikleyebilir.

White (1981) ise kıskançlığı doğuran tehdit algısının gerçek ya da hayali olabileceğini belirtmektedir. White'a göre, kıskançlık yaşayan bireyler, ilişkilerinde gerçek bir tehdit algılayabilecekleri gibi, tamamen hayali ve gerçek dışı tehditlere de anlam yükleyebilirler. Bu durum, kıskançlığın çoğu zaman rasyonel olmayan bir tepki olduğunu göstermektedir.

White (1981), hayali tehdit algısının, kıskançlığın daha çarpıtılmış ve bozulmuş bir formu olduğunu ifade eder. Yani, birey, partnerinin kendisine karşı sadakatsiz olduğu gibi gerçekleşmemiş bir durumu zihninde büyütebilir ve bu durumdan dolayı aşırı derecede kaygı yaşayabilir. Bu durum, bireyin ilişkisi hakkında gerçekçi olmayan beklentiler içinde olmasına ve partnerine karşı haksız yere suçlamalarda bulunmasına neden olabilir.

Duygusal kıskançlık, bir kişinin partnerinin başkalarıyla olan ilişkilerine karşı duyduğu rahatsızlık, güvensizlik ve kaybetme korkusudur. Bu duygu, genellikle sevgi, bağlılık ve güvenin zedelenmesi endişesinden kaynaklanır.

2.3.3.1. Güvensizlik ve Kıskançlık İlişkisi

Güvensizlik, duygusal kıskançlığın en temel tetikleyicilerinden biridir. Kişi, kendine olan güvensizliği nedeniyle partnerinin ona karşı sadık kalmayacağından endişe eder. Bu endişe, sürekli

bir şüphe ve kontrol ihtiyacına yol açabilir. Düşük benlik saygısı, geçmişteki reddedilme deneyimleri ve yetersizlik duyguları, güvensizliği artırarak kıskançlığı tetikleyebilir. Çocukluk döneminde yaşanan güvenlik eksikliği, ebeveynlerden gelen koşulsuz sevgiyi almama gibi deneyimler, bireyin yetişkinlikteki ilişkilerinde güven sorunlarına yol açabilir. Önceki ilişkilerde yaşanan aldatma, terk edilme veya ihmal gibi travmatik deneyimler de derin izler bırakabilir ve yeni ilişkilerde güvensizlik ve kıskançlık duygularını tetikleyebilir.

2.3.3.2. Bağlanma Stillерinin Rolü

Bağlanma teorisi, bireylerin bebeklik döneminde bakım verenleriyle kurdukları bağların, yetişkinlikteki ilişkilerini nasıl etkilediğini açıklar. Güvenli bağlanan bireyler, genellikle sağlıklı ve dengeli ilişkiler kurarlar. Ancak, kaygılı bağlanan bireyler, terk edilme korkusu nedeniyle sürekli onay arayabilir ve aşırı bağımlı olabilirler. Kaçınan bağlanan bireyler ise, yaklaşmaktan kaçınır ve duygusal olarak mesafeli dururlar. Bu bağlanma stilleri, ilişkilerde kıskançlık düzeyini etkileyebilir.

2.3.3.3. İlişki Dinamikleri ve Kıskançlık

- Karşılaştırma: Partnerini diğerleriyle kıyaslamak, kıskançlığı tetikleyebilir. Sosyal medyada görülen mükemmel ilişkiler veya çevredeki çiftlerin başarıları, bireyde yetersizlik hissi yaratabilir.
- İletişim Eksiklikleri: Açık ve dürüst iletişim kurmamak, yanlış anlamalara ve güvensizliğe yol açabilir. Partnerin düşüncelerini ve duygularını tam olarak anlayamamak, kıskançlık duygularını artırabilir.
- Güvensizlik Belirtileri: Partnerin davranışlarındaki küçük değişiklikler bile, güvensiz bireyler tarafından aşırı yorumlanabilir. Örneğin, partnerinin telefonuna bakmak veya mesajlarını okumak gibi davranışlar, kıskançlığı tetikleyebilir.

2.3.3.4. Toplumsal Normların Etkisi

Toplumun evlilik, ilişki ve cinsiyet rolleri hakkındaki idealleri, bireylerin kendi ilişkilerini değerlendirme şekillerini etkileyebilir. Medyada sunulan mükemmel ilişkiler ve aşırı romantize edilmiş aşk kavramı, bireylerde gerçekçi olmayan beklentiler oluşturabilir ve kıskançlığı artırabilir.

2.3.3.5. Duygusal Kıskançlığın Fizyolojik Etkileri

Kıskançlık, sadece duygusal bir durum değil, aynı zamanda fiziksel belirtilere de neden olabilir. Kalp atış hızının artması, terleme, nefes darlığı, kas gerginliği gibi fiziksel belirtiler, kıskançlık yaşayan bireylerde sıklıkla görülür. Bu fizyolojik tepkiler, vücudun stresli bir duruma karşı verdiği doğal tepkilerdir.

2.3.4. Kıskançlıkla Baş Etme Stratejileri

Kıskançlık duygularıyla baş etmek için bireyler şu yöntemleri deneyebilirler:

- **Profesyonel Yardım:** Bir terapist, kıskançlığın kökenindeki nedenleri belirlemek ve sağlıklı baş etme mekanizmaları geliştirmek için yardımcı olabilir.
- **Kendini Geliştirme:** Yeni hobiler edinmek, spor yapmak, sosyal çevreyi genişletmek gibi aktiviteler, kişinin kendine olan güvenini artırabilir.
- **İletişim Becerilerini Geliştirmek:** Partnerle açık ve dürüst bir iletişim kurmak, güven duygusunu güçlendirir.
- **Realite Testi:** Kıskançlık düşüncelerini gerçekçi bir şekilde değerlendirmek önemlidir. Her durumun bir tehdit olarak algılanmaması gerekir.
- **Kabul Etmek:** Kıskançlık duygularının tamamen ortadan kalkması beklentisi gerçekçi olmayabilir. Bu duyguları kabul etmek ve onlarla başa çıkma yolları bulmak önemlidir.

2.3.5. Duygusal Kıskançlık ile İlgili Yapılan Çalışmalar

Buss ve arkadaşlarının (1992) kültürler arası kıskançlık araştırması, duygusal ve cinsel kıskançlığın cinsiyetler arasında farklı algılandığını göstermiştir. Çalışmada, kadınların duygusal aldatmaya daha yoğun tepki verdikleri, erkeklerin ise fiziksel aldatmaya karşı daha kıskanç oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Benzer şekilde, Levy ve Kelly (2010), duygusal kıskançlığın

kadınlar arasında daha yaygın olduğunu ve genellikle partnerlerinin duygusal uzaklaşmalarına karşı hassasiyet gösterdiklerini vurgulamaktadır.

Hazan ve Shaver (1987) tarafından yapılan çalışmalar, bireylerin bağlanma stillerinin duygusal kıskançlık üzerindeki etkisini ortaya koymuştur. Güvensiz bağlanma stiline sahip bireylerin, partnerlerinin duygusal değişimlerine karşı daha fazla kıskançlık yaşadığı gözlemlenmiştir. Güvenli bağlanma stiline sahip bireyler ise duygusal kıskançlık durumlarında daha rasyonel ve sakin kalabilmektedir (Simpson, 1990).

Duygusal kıskançlık ile özgüven arasındaki ilişki birçok araştırmada incelenmiştir. Harris (2004), özgüveni düşük bireylerin partnerlerinin duygusal etkileşimlerini tehdit olarak algılamaya daha yatkın olduklarını belirtmiştir. Bu nedenle, özgüven düzeyi düşük bireylerde kıskançlık, ilişkiyi olumsuz etkileyebilecek yoğun duygusal tepkilere yol açmaktadır.

Duygusal kıskançlık, ilişki memnuniyeti ile ters orantılı bir şekilde ilişkilendirilmiştir. Pines ve Aronson (1983), yüksek kıskançlık seviyelerinin romantik ilişkilerde tatminsizlik ve iletişim problemleri ile sonuçlandığını ifade etmiştir. Ayrıca, kıskançlık duygusunun kontrol edilememesi, partnerler arasında güven sorunlarını artırmakta ve duygusal mesafe oluşturmaktadır (Mikulincer ve Nachshon, 1991).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın evreni ve örnekleme, veri toplama araçları, verilerin toplanması, analizi ve yorumlanması bulunmaktadır.

3.1. Araştırmanın Yöntemi

Bu araştırmada nicel bir yaklaşım benimsenmiştir. Nicel araştırmalar, sayısal verilere dayanarak hipotezleri test etme, değişkenler arasındaki ilişkileri ortaya koyma ve elde edilen bulguları daha geniş bir popülasyona genelleme amacı taşır. Bu yöntemin temel ilkeleri arasında verilerin nesnelliği, yani kişisel görüşlerden bağımsız ve ölçülebilir olması, sonuçların genellenebilirliği ve istatistiksel analizler yoluyla hipotezlerin doğrulanması yer alır (Büyüköztürk, 2023; Karasar, 2023).

Nicel araştırma yöntemi, verilerin sayısal olarak toplanması, analiz edilmesi ve yorumlanması esasına dayanan bir araştırma yaklaşımıdır. Bu yöntem, belirli bir hipotezi test etmek veya belirli değişkenler arasındaki ilişkiyi ölçmek amacıyla kullanılır. Nicel araştırmalar, genellikle objektif veriler elde etmek için standart veri toplama araçları (anket, test vb.) ve istatistiksel analiz teknikleri kullanır (Karasar, 2023).

3.2. Araştırma Modeli

Bu çalışma, üniversite öğrencilerinin farklı değişkenler açısından duygusal kıskançlığı ile evlilik kaygısı arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla yapılmıştır. Evli olmayan bireylerin evlilik kaygısı ile duygusal kıskançlık arasındaki ilişkiyi belirlemek için ilişki tarama modeli kullanılmıştır.

Bu araştırmada değişkenler arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla ilişki tarama modeli kullanılmıştır. İlişki tarama modeli, iki veya daha fazla değişken arasındaki ilişkinin derecesini ve yönünü belirlemek için kullanılan bir araştırma desendir (Büyüköztürk, 2023). Değişkenler arasındaki ilişki, büyük örneklem grupları üzerinde yapılan nicel veri analizleri ile değerlendirilir.

İlişkisel tarama modeli, yalnızca iki değişken arasında değil, birden fazla değişken arasındaki etkileşimleri anlamak için de uygulanabilir. Bu model, özellikle sosyal bilimler, eğitim, psikoloji ve sağlık araştırmalarında yaygın olarak kullanılmaktadır (Karasar, 2023). İlişkisel tarama modeli ile elde edilen veriler, genellikle korelasyon analizi, regresyon analizi ve yapısal eşitlik modellemesi gibi istatistiksel tekniklerle analiz edilir (Büyüköztürk, 2023).

3.3. Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evrenini Kahramanmaraş'taki üniversite öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini 2024-2025 eğitim öğretim yılında Kahramanmaraş il merkezinde bulunan Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi ve İstiklal Üniversitesine devam eden öğrenciler oluşturmaktadır. Örneklem seçiminde ulaşılabilirlik açısından kolaylı örneklem metodu kullanılmıştır. Kolaylı örneklem, araştırmacının kolaylıkla ulaşabileceği katılımcılardan oluşan bir örneklem seçme yöntemidir (Yıldırım ve Şimşek, 2016).

Araştırma örneklemini, basit rastgele örnekleme yöntemi ile beş farklı bölümden seçilen toplam 250 üniversite öğrencisi oluşturmaktadır. Katılımcıların yaşları 18 ile 22 yaş üstü arasında değişmekte olup, çoğunluğu psikoloji bölümü ve eğitim fakültesinden gelmektedir.

Araştırmaya 218 kadın, 32 erkek olmak üzere 250 birey katılmıştır. Çalışma, İstanbul Ticaret Üniversitesi Etik Kurulu'nun 24.06.2024 tarih ve E-65836846-044-322238 kararınca uygun görülmüştür (Ek-1).

Araştırmaya katılan katılımcıların demografik bilgilerine ilişkin veriler Tablo 2'de sunulmuştur.

Tablo 2. Araştırmanın katılımcılara ilişkin bilgileri içeren betimsel istatistik tablosu

YAŞ	n	%
18 yaş	42	16,8
19 yaş	69	27,6
20 yaş	54	21,6
21 yaş	32	12,8
22 yaş ve üstü	53	21,2
CİNSİYET	n	%
Kadın	218	87,2

Erkek	32	12,8
BÖLÜM	n	%
Çocuk Gelişimi	159	63,6
Diğer Bölümler	91	36,4
SINIF DÜZEYİ	n	%
1. Sınıf	94	37,6
2. Sınıf	132	52,8
3. Sınıf	12	4,8
4. Sınıf ve üzeri	12	4,8
EBEVEYN MEDENİ DURUM	n	%
Evli	209	83,6
Boşanmış/dul	41	16,4
ANNE EĞİTİM DURUMU	n	%
İlköğretim	176	70,4
Lise	54	21,6
Yükseköğretim	20	8,0
BABA EĞİTİM DURUMU	n	%
İlköğretim	142	56,8
Lise	76	30,4
Yükseköğretim	32	12,8
AİLE ÇALIŞMA DURUMU	n	%
Anne-Baba Çalışıyor	44	17,6
Anne Çalışıyor-Baba Çalışmıyor	8	3,2
Baba Çalışıyor-Anne Çalışmıyor	153	61,2
Anne-Baba Çalışmıyor	45	18,0
AİLENİN AYLIK GELİRİ	n	%
17002 ve altı	84	33,6
17002-30000	86	34,4
30001 ve üstü	80	32,0

Tablo 2 incelendiğinde araştırmanın katılımcılarına ilişkin betimsel istatistik sonuçları görülmektedir. Bu sonuçlara göre, araştırmaya katılanların %33,6'sının (n=84) aylık aile geliri 17002 TL ve altında, %34,4'ünün (n=86) aylık aile gelirinin 17002-30000 TL aralığında ve %32'sinin (n=80) 30001 TL ve üzerinde olduğu görülmektedir.

3.4. Veri Toplama Araçları

Araştırmanın etik ilkelerine uygun olarak, katılımcılara araştırmanın amacı, süreci ve potansiyel riskleri hakkında detaylı bilgi verilerek, onlardan yazılı olarak "Bilgilendirilmiş Onam Formu (Ek-2)" alınmıştır.

Çalışmada, katılımcıların demografik özelliklerini belirlemek amacıyla hazırlanan "Kişisel Bilgi Formu (EK-3)", evlilik konusundaki kaygılarını ölçmek için geçerliliği kanıtlanmış olan "Evlilik Kaygısı Ölçeği (Ek-4)" ve duygusal kıskançlıklarını ölçmek amacıyla geliştirilen "Duygusal Kıskançlık Ölçeği (Ek-5)" kullanılmıştır.

Bu araçlar sayesinde, araştırmanın amaçlarına uygun olarak veriler toplanmış ve analiz edilmiştir.

3.4.1. Kişisel Bilgi Formu

Araştırmacı tarafından geliştirilmiş ve araştırmaya katılan öğrencilerin demografik özellikleri hakkında bilgi sahibi olmak amacıyla oluşturulmuştur. Kişisel bilgi formunda; öğrencilerin yaşı, bölümü, cinsiyeti, aile eğitim düzeyi ve aile gelir durumu soruları yer almaktadır.

3.4.2. Duygusal Kıskançlık Ölçeği Üniversite Formu

Kızıldağ (2017) tarafından geliştirilen bu ölçek, üniversite öğrencilerinin yakın ilişkilerindeki kıskançlık duygularını ölçmek için tasarlanmıştır. Ölçek, bireylerin kıskançlık deneyimlerini üç ana başlık altında değerlendirmektedir: Değersizlik Hissi: Bireyin partneri tarafından yetersiz görüldüğünü hissetmesi, kıyaslama yapması gibi durumları içerir. İlişkisel Doyumsuzluk ve ilişkideki tatminsizliği, partnerden duygusal kopukluk yaşamayı ve aşkın kaybolduğunu hissetmeyi ifade eder. Beraber Zaman Geçirmede İsteksizlik: Partnerle birlikte zaman geçirmekten kaçınma eğilimi ve sosyal ortamlardan uzaklaşma gibi davranışları içerir. Ölçekteki maddeler, "3=Çok kıskanırım, 2=biraz kıskanırım ve 1=hiç kıskanmam" şeklinde üçlü likert tipi bir ölçekle değerlendirilmektedir. Bu sayede, bireylerin kıskançlık düzeyleri sayısal olarak ölçülebilmektedir. Ölçekten alınan toplam puan, bireyin genel kıskançlık düzeyini gösterir. Yüksek puanlar, daha yüksek düzeyde duygusal kıskançlığı işaret eder. Bu ölçek, üniversite öğrencilerinin kıskançlık düzeylerini değerlendirmek ve bu duyguların farklı boyutlarını ortaya çıkarmak amacıyla geliştirilmiştir. Ölçek sayesinde, kıskançlığın nedenleri, sonuçları ve tedavisi üzerine yapılacak araştırmalara önemli bir veri toplama aracı olarak kullanılabilir. Ayrıca, psikolojik danışmanlık

süreçlerinde bireylerin kıskançlık düzeylerini değerlendirmek ve uygun müdahaleleri planlamak için de kullanılabilir. Ölçeğin güvenilirliği ve geçerliği, yapılan çeşitli analizlerle desteklenmiştir. Cronbach alfa güvenirlik katsayısına, madde toplam korelasyonlarına bakılmış ve test-tekrar test güvenilirliği incelenmiştir. Ölçeğin Cronbach alfa değeri .94; test-tekrar test korelasyon katsayısı .97 bulunmuştur. Bu analizler, ölçeğin ölçtüğünü iddia ettiği özelliği (duygusal kıskançlık) doğru bir şekilde ölçtüğünü ve sonuçlarının güvenilir olduğunu göstermektedir.

3.4.3. Evlilik Kaygısı Ölçeği

Bu araştırmada, evliliği düşünen bireylerin evlilik konusunda yaşadıkları endişeleri ölçmek için Çelik ve Erkilet (2019) tarafından geliştirilen "Evlilik Kaygısı Ölçeği" kullanılmıştır. 4'lü Likert tipi bir ölçek olan bu araç, katılımcılara evlilikle ilgili çeşitli durumlar sunmakta ve onların bu durumlara ne kadar katıldıklarını belirlemelerini sağlamaktadır. Ölçekte yer alan maddeler, evlilik kaygısını farklı yönleriyle ele almaktadır ve alınan yüksek puanlar, kişinin evlilik konusunda daha fazla kaygı duyduğunu göstermektedir.

Ölçeğin geçerliliği, yani gerçekten ölçmek istediği özelliği (evlilik kaygısı) doğru bir şekilde ölçüp ölçmediği, farklı yöntemlerle test edilmiştir. Uzman görüşleri alınarak ölçeğin kapsam geçerliği sağlanmıştır. Yani, ölçekte yer alan maddelerin evlilik kaygısını kapsayan tüm önemli boyutları yansıttığı belirlenmiştir. Yapı geçerliği için yapılan açımlayıcı faktör analizi sonucunda, ölçekteki tüm maddelerin tek bir faktör altında toplandığı görülmüştür. Bu da ölçeğin tek boyutlu bir yapıya sahip olduğunu ve evlilik kaygısını tutarlı bir şekilde ölçtüğünü göstermektedir. Ayrıca, ölçekten elde edilen puanların, genel kaygı düzeyini ölçen başka bir ölçekle de ilişkili olduğu bulunmuştur. Bu bulgu, evlilik kaygısı ölçeğinin diğer kaygı ölçümleriyle tutarlı sonuçlar verdiğini göstermektedir.

Ölçeğin güvenilirliği, yani aynı koşullarda tekrar uygulandığında aynı sonuçları verip vermediği, farklı yöntemlerle test edilmiştir. İç tutarlılık katsayısı olarak bilinen Cronbach alfa değeri, ölçekteki maddelerin birbirleriyle ne kadar tutarlı olduğunu gösterir. Yapılan analiz sonucu ölçeğin iç tutarlılık katsayısı .93 bulunmuştur. Ayrıca korelasyon analizi ile elde edilen test tekrar test sonucu ölçeğin tutarlılık/kararlılık katsayısının .79 olduğu görülmüştür. Ayrıca, ölçek farklı zamanlarda aynı kişilere uygulandığında elde edilen sonuçlar arasında da yüksek bir ilişki bulunmuştur. Bu da ölçeğin zaman içindeki tutarlılığını göstermektedir. Ölçekteki her bir

maddenin, ölçeğin genel puanını ne kadar etkilediği incelendiğinde, tüm maddelerin ölçeği ayırt edici olduğu görülmüştür. Bu durum, ölçekteki her bir maddenin evlilik kaygısını ölçmeye katkıda bulunduğunu göstermektedir.

Yapılan tüm bu analizler sonucunda, "Evlilik Kaygısı Ölçeği" nin geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğu ortaya çıkmıştır. Ölçek, evlilik kaygısıyla ilgili gelecekte yapılacak araştırmalar için güvenle kullanılabilir. Bu sayede, evlilik kaygısının farklı değişkenlerle olan ilişkileri incelenebilir ve evlilik kaygısını azaltmaya yönelik çalışmalar yapılabilir.

3.5. Veri Toplama Süreci

Araştırma verileri, evli olmayan genç yetişkinlere yönelik olarak Haziran 2024 ile Kasım 2024 tarihleri arasında toplanmış ve değerlendirilmiştir. Araştırma için ilk olarak veri toplama araçları olarak kullanılan "Duygusal Kıskançlık Ölçeği" ve "Evlilik Kaygısı Ölçeği" için e-posta yoluyla uygulama izinleri alınmıştır.

Gerekli işlemlerden sonra, araştırma verilerinin toplanması amacıyla araştırmacı tarafından Google Formlar üzerinden kişisel bilgi formu ile ölçeklerin yer aldığı çevrimiçi bir anket hazırlanmış; anket bağlantısı sosyal iletişim ağları üzerinden ve sınıf içi basılı anket yoluyla katılımcılarla paylaşılmıştır. Anket formunda, katılımcıların kimliklerini açık edecek herhangi bir bilgi istenmemiştir. Katılımcılara, elde edilen bilgilerin sadece çalışma kapsamında bilimsel amaçla kullanılacağı, verilerin gizli tutulacağı ve ankete katılımın tamamen gönüllülük esasına dayalı olduğuna dair bilgilendirme yapılmıştır.

3.6. Verilerin Analizi

Verilerin analizi, SPSS 25.0 istatistik yazılımı kullanılarak yapılmıştır. Çalışma öncesinde yapılan normallik testleri, verilerin normal dağılım göstermediğini ve bu nedenle çalışmada parametrik olmayan testlerin kullanılması uygun bulunmuştur.

Araştırmada iki bağımsız grup arasında (cinsiyet, bölüm, ebeveyn medeni durum değişkenleri) değersizlik hissi, ilişkiyel doyumsuzluk ve aşkın yitimi, beraber zaman geçirmede isteksizlik, duygusal kıskançlık ve evlilik kaygısı açısından anlamlı fark olup olmadığını belirlemek için Mann-Whitney U Testi kullanılmıştır.

Birden fazla grubun ortancalarını karşılaştırarak arasında anlamlı fark olup olmadığını belirlemek için Kruskal-Wallis H Testi kullanılmıştır.

Mann-Whitney U Testi, parametrik olmayan bir test olup, normal dağılım göstermeyen veriler için uygun bir seçenektir (Nachar, 2008). Bu test, iki grubun meydanlarının karşılaştırılmasında kullanılır ve verilerin normal dağılım göstermediği durumlarda tercih edilir. Bu nedenle, dağılımı bilinmeyen veya normal olmayan küçük örneklem için idealdir (McKnight ve Najab, 2010). Parametrik olmayan testler arasında yer alması nedeniyle, verilerin dağılımına ilişkin herhangi bir varsayım gerektirmez (Nachar, 2008). Mann-Whitney U testi, iki grup için sıralama toplamlarını kullanarak hesaplanır. Her iki gruptaki tüm değerler sıralanır ve her grubun sıralama toplamı bulunur. U testi değeri, bu sıralama toplamları üzerinden hesaplanır ve ardından Z skoru kullanılarak p-değeri elde edilir.

Kruskal-Wallis H testi, üç veya daha fazla bağımsız grubun ortancalarını karşılaştırmak için kullanılan parametrik olmayan bir testtir (Sheskin, 2007). Özellikle verilerin normal dağılıma uymadığı ya da gruplar arasında varyansların eşit olmadığı durumlarda tercih edilir. Bu test, bağımsız değişken kategorik ve bağımlı değişken sıralı ya da sürekli olduğunda uygulanabilir (Field, 2018). Bu yöntem, gruplar içindeki değerlerin sıralanmasına dayanır. Her bir grubun sıralama toplamı hesaplanır ve bu sıralama toplamları üzerinden H testi değeri belirlenir. Daha sonra, bu değer kullanılarak p-değeri hesaplanır. Eğer p-değeri, belirlenen anlamlılık düzeyinden küçükse (genellikle 0,05), gruplar arasında anlamlı bir fark olduğu sonucuna varılır (Kinnear ve Gray, 2010). Kruskal-Wallis testi, grupların sıralama toplamlarını temel alarak gerçekleştirilir. Gruplardaki tüm değerler sıralanır ve her grubun sıralama toplamı belirlenir. H testi değeri, bu sıralama toplamları kullanılarak hesaplanır ve sonrasında p-değeri elde edilir (Aydın, 2024).

Pearson korelasyon testi, iki sürekli değişken arasındaki doğrusal ilişkiyi ölçmek için kullanılır. Bu test, değişkenlerin her birinin normal dağılım göstermesi ve ilişki düzeyinin doğrusal olması gerektiği varsayımına dayanır (Dancey ve Reidy, 2017). Korelasyon katsayısı, -1 ile +1 arasında bir değer alır; bu değer ilişkinin yönünü ve gücünü ifade eder. Katsayının pozitif olması iki değişken arasında pozitif bir ilişkiyi, negatif olması ise ters bir ilişkiyi gösterir. Matematiksel olarak, Pearson korelasyonu, iki değişkenin kovaryansının, her bir değişkenin standart sapmasının çarpımına bölünmesiyle hesaplanır (Tabachnick ve Fidell, 2019). Ancak, bu yöntemin doğru

sonuçlar verebilmesi için aykırı değerlerin olmaması ve verilerin aralarındaki ilişkinin doğrusal olması gereklidir.

Spearman korelasyon testi, sıralı veriler üzerinde veya normal dağılıma uymayan sürekli değişkenler arasında ilişkiyi ölçmek için kullanılan parametrik olmayan bir testtir (Sheskin, 2007). Bu test, verilerin sıralarını temel alır ve değişkenler arasındaki ilişkiyi doğrusal olmasa bile değerlendirebilir. Spearman korelasyon katsayısı da -1 ile +1 arasında bir değer alır ve katsayı, değişkenler arasındaki monotonik ilişkinin gücünü gösterir. Spearman testi, özellikle aykırı değerlerin bulunduğu durumlarda ve küçük örneklemelerde kullanılışlıdır (Pallant, 2020).

Pearson korelasyonu doğrusal ilişkiler için uygunken, Spearman testi monotonik ilişkileri değerlendirmek için daha esnektir. Pearson testi, parametrik varsayımlar gerektirirken, Spearman testi bu varsayımları karşılamayan durumlarda güvenilir sonuçlar sunar.

Araştırmanın bu aşamasında, katılımcılardan toplanan verilere ilişkin yapılan istatistiksel analiz sonuçları tablolar ve açıklamalar eşliğinde sunulmuştur.

Tablo 3. Normallik tablosu

	arpıklık	Basıklık
Değersizlik Hissi	-1,669	2,432
İlişkisel Doyumsuzluk ve Aşkn Yitimi	-2,364	5,486
Beraber Zaman Geçirmede İsteksizlik	,921	-,163
Duygusal Kiskanlık	-2,013	4,058
Evlilik Kaygısı	,816	,015

George ve Mallery (2001) görüşüne göre, arpıklık ve basıklık değerlerinin -2 ile +2 arasında olması, verilerin normal dağılıma uygun olduğunu göstermektedir. Bu bağlamda, tablo incelendiğinde, verilerin normal dağılıma uygun olmadığı anlaşılmaktadır. Bu nedenle, verilerin analizi için parametrik olmayan test yöntemleri tercih edilmiştir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR

Bu bölümde, araştırmaya katılan bireylerden elde edilen verilere yönelik yapılan istatistiksel analizlerin sonuçları detaylı bir şekilde sunulmaktadır. Bulgular; cinsiyet, yaş, sınıf, bölüm ve ebeveynlerin medeni durumu değişkenlerine göre gruplandırılmış ve her bir boyut için sonuçlar detaylandırılmıştır

4.1. Cinsiyet Değişkenine Göre Farkları Gösteren Bulgular

Çalışmada cinsiyet değişkenine göre farkların belirlenebilmesi için Mann-Whitney U testi yapılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4. Cinsiyet değişkenine göre farkları gösteren Mann-Whitney U tablosu

	Cinsiyet	N	Sıralar Ortalaması	Sıralar Toplamı	U	p
Değersizlik Hissi	Kadın	218	126,72	27625,50	3221,500	,474
	Erkek	32	117,17	3749,50		
İlişkisel Doyumsuzluk ve Aşkın Yitimi	Kadın	218	124,09	27051,50	3180,500	,393
	Erkek	32	135,11	4323,50		
Beraber Zaman Geçirmede İsteksizlik	Kadın	218	127,73	27846,00	3001,000	,176
	Erkek	32	110,28	3529,00		
Duygusal Kıskançlık	Kadın	218	126,68	27615,50	3231,500	,499
	Erkek	32	117,48	3759,50		
Evlilik Kaygısı	Kadın	218	125,62	27385,50	3461,500	,945
	Erkek	32	124,67	3989,50		

Tablo 4 incelendiğinde, cinsiyet değişkenine göre gruplar arasındaki farkı gösteren Mann Whitney U testi sonuçları görülmektedir. Tüm alt boyutlarda anlamlı bir farklılık bulunamamıştır.

"Değersizlik hissi" alt boyutunda; "Kadın" (N=218, Sıralar Ortalaması=126,72), "Erkek" (N=32, Sıralar Ortalaması=117,17) arasında yapılan Mann Whitney U testi sonuçları anlamlı bir fark göstermemektedir.

"İlişkisel doyumsuzluk ve aşkın yitimi" alt boyutunda; "Kadın" (N=218, Sıralar Ortalaması=124,09), "Erkek" (N=32, Sıralar Ortalaması=135,11) arasında yapılan Mann Whitney U testi sonuçları anlamlı bir fark göstermemektedir.

"Beraber zaman geçirmede isteksizlik" alt boyutunda; "Kadın" (N=218, Sıralar Ortalaması=127,73), "Erkek" (N=32, Sıralar Ortalaması=110,28) arasında yapılan Mann Whitney U testi sonuçları anlamlı bir fark göstermemektedir.

"Duygusal kıskançlık" alt boyutunda; "Kadın" (N=218, Sıralar Ortalaması=126,68), "Erkek" (N=32, Sıralar Ortalaması=117,48) arasında yapılan Mann Whitney U testi sonuçları anlamlı bir fark göstermemektedir.

"Evlilik kaygısı" alt boyutunda; "Kadın" (N=218, Sıralar Ortalaması=125,62), "Erkek" (N=32, Sıralar Ortalaması=124,67) arasında yapılan Mann Whitney U testi sonuçları anlamlı bir fark göstermemektedir.

4.2. Bölüm Değişkenine Göre Farkları Gösteren Bulgular

Araştırmada bölüm değişkenine göre sonuçların belirlenebilmesi Mann-Whitney U testi yapılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5. Bölüm değişkenine göre farkları gösteren Mann Whitney U tablosu

	Bölüm	N	Sıralar Ortalaması	Sıralar Toplamı	U	p
Değersizlik Hissi	Çocuk Gelişimi	159	129,05	20519,50	6669,500	,292
	Diğer Bölümler	91	119,29	10855,50		
İlişkisel Doyumsuzluk ve Aşkın Yitimi	Çocuk Gelişimi	159	129,48	20587,00	6602,000	,222
	Diğer Bölümler	91	118,55	10788,00		
Beraber Zaman Geçirmede İsteksizlik	Çocuk Gelişimi	159	133,01	21148,00	6041,000	,021*
	Diğer Bölümler	91	112,38	10227,00		
Duygusal Kıskançlık	Çocuk Gelişimi	159	131,58	20922,00	6267,00	,076
	Diğer Bölümler	91	114,87	10453,00		
Evlilik Kaygısı	Çocuk Gelişimi	159	123,24	19595,50	6875,00	,513
	Diğer Bölümler	91	129,45	11779,50		

Tablo 5 incelendiğinde, bölüm değişkenine göre gruplar arasındaki farkı gösteren Mann Whitney

U testi sonuçları görülmektedir. Bu sonuçlara göre yalnızca Duygusal Kıskançlık Ölçeği'nin "Beraber zaman geçirmede isteksizlik" alt boyutunda anlamlı fark tespit edilmiştir. Bu fark "Çocuk Gelişimi" bölümü katılımcıları açısından yüksek puanlıdır.

"Değersizlik hissi" alt boyutunda; "Çocuk Gelişimi" (N=159, Sıralar Ortalaması=129,05), "Diğer bölümler" (N=91, Sıralar Ortalaması=119,29) arasında yapılan Mann Whitney U testi sonuçları anlamlı bir fark göstermemektedir.

"İlişkisel doyumsuzluk ve aşkın yitimi" alt boyutunda; "Çocuk Gelişimi" (N=159, Sıralar Ortalaması=129,48), "Diğer bölümler" (N=91, Sıralar Ortalaması=11) arasında yapılan Mann Whitney U testi sonuçları anlamlı bir fark göstermemektedir.

"Duygusal kıskançlık" alt boyutunda; "Çocuk Gelişimi" (N=159, Sıralar Ortalaması=131,58), "Diğer bölümler" (N=91, Sıralar Ortalaması=114,87) arasında yapılan Mann Whitney U testi sonuçları anlamlı bir fark göstermemektedir.

"Evlilik kaygısı" alt boyutunda; "Çocuk Gelişimi" (N=159, Sıralar Ortalaması=123,24), "Diğer bölümler" (N=91, Sıralar Ortalaması=129,45) arasında yapılan Mann Whitney U testi sonuçları anlamlı bir fark göstermemektedir.

4.3. Ebeveyn Medeni Durumu Değişkenine Göre Farklılıkları Gösteren Bulgular

Araştırmada ebeveyn medeni durumu değişkenine göre farklılıkları belirlemek için Mann Whitney U testi yapılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6. Ebeveyn medeni durumu değişkenine göre farkları gösteren Mann Whitney U tablosu

	Ebeveyn Medeni Durum	N	Sıralar Ortalaması	Sıralar Toplamı	U	p
Değersizlik Hissi	Evli	209	124,29	25977,50	4032,500	,541
	Boşanmış/dul	41	131,65	5397,50		
İlişkisel Doyumsuzluk ve Aşkın Yitimi	Evli	209	123,26	25761,50	3816,500	,241
	Boşanmış/dul	41	136,91	5613,50		
Beraber Zaman Geçirmede İsteksizlik	Evli	209	120,14	25109,00	3164,000	,005*
	Boşanmış/dul	41	152,83	6266,00		
Duygusal	Evli	209	122,35	25570,50	3625,500	,117

Kıskançlık	Boşanmış/dul	41	141,57	5804,50		
Evlilik Kaygısı	Evli	209	124,07	25931,00	3986,000	,480
	Boşanmış/dul	41	132,78	5444,00		

Tablo 6 incelendiğinde, ebeveynlerin medeni durumu değişkenine göre gruplar arasındaki farkı gösteren Mann Whitney U testi sonuçları görülmektedir. Bu sonuçlara göre yalnızca Duygusal Kıskançlık Ölçeği'nin "Beraber zaman geçirmede isteksizlik" alt boyutunda anlamlı fark tespit edilmiştir. Bu fark boşanmış/dul katılımcılar açısından yüksek puanlıdır.

"Değersizlik hissi" alt boyutunda; "Evli" (N=209, Sıralar Ortalaması=124,29), "Boşanmış/dul" (N=41, Sıralar Ortalaması=131,65) arasında yapılan Mann Whitney U testi sonuçları anlamlı bir fark göstermemektedir.

"İlişkisel doyumsuzluk ve aşkın yitimi" alt boyutunda; "Evli" (N=209, Sıralar Ortalaması=123,26), "Boşanmış/dul" (N=41, Sıralar Ortalaması=136,91) arasında yapılan Mann Whitney U testi sonuçları anlamlı bir fark göstermemektedir.

"Duygusal kıskançlık" alt boyutunda; "Evli" (N=209, Sıralar Ortalaması=122,35), "Boşanmış/dul" (N=41, Sıralar Ortalaması=141,57) arasında yapılan Mann Whitney U testi sonuçları anlamlı bir fark göstermemektedir.

"Evlilik kaygısı" alt boyutunda; "Evli" (N=209, Sıralar Ortalaması=124,07), "Boşanmış/dul" (N=41, Sıralar Ortalaması=132,78) arasında yapılan Mann Whitney U testi sonuçları anlamlı bir fark göstermemektedir.

4.4. Yaş Değişkenine Göre Farklılıkları Gösteren Bulgular

Araştırmada yaş değişkenine göre farklılıkları belirlemek için Kruskal Wallis H testi yapılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 7' de verilmiştir.

Tablo 7. Yaş değişkenine göre farkları gösteren Kruskal Wallis H tablosu

	Yaş	N	Sıralar Ortalaması	sd	H	p
Değersizlik Hissi	18 yaş	42	122,27	4	7,994	,092
	19 yaş	69	127,33			
	20 yaş	54	144,69			
	21 yaş	32	124,91			

İlişkisel Doyumsuzluk ve Aşkın Yitimi	22 yaş ve üstü	53	106,48	4	6,226	,183
	18 yaş	42	109,67			
	19 yaş	69	130,63			
	20 yaş	54	139,98			
	21 yaş	32	127,11			
Beraber Zaman Geçirmede İsteksizlik	22 yaş ve üstü	53	115,64	4	6,979	,137
	18 yaş	42	111,26			
	19 yaş	69	131,23			
	20 yaş	54	140,16			
	21 yaş	32	129,31			
Duygusal Kıskançlık	22 yaş ve üstü	53	106,03	4	10,483	,033*
	18 yaş	42	111,31			
	19 yaş	69	130,70			
	20 yaş	54	146,03			
	21 yaş	32	130,52			
Evlilik Kaygısı	22 yaş ve üstü	53	122,03	4	3,798	,434
	18 yaş	42	141,64			
	19 yaş	69	115,33			
	20 yaş	54	125,98			
	21 yaş	32	131,19			

Tablo 7 incelendiğinde yaş değişkenine göre gruplar arasındaki farkları gösteren Kruskal Wallis H testi sonuçları görülmektedir. Elde edilen sonuçlara göre yaş değişkeninde yalnızca Duygusal Kıskançlık Ölçeği'nin toplam puanlarında anlamlı fark tespit edilmiştir.

"Değersizlik hissi" alt boyutunda; "18 yaş" (N=42, Sıralar Ortalaması=122,27), "19 yaş" (N=69, Sıralar Ortalaması=127,33), "20 yaş" (N=54, Sıralar Ortalaması=144,69), "21 yaş" (N=32, Sıralar Ortalaması=124,91), "22 yaş ve üzeri" (N=53, Sıralar Ortalaması=106,48) arasında yapılan Kruskal Wallis H testi sonuçları anlamlı bir fark göstermemektedir.

"İlişkisel doyumsuzluk ve aşkın yitimi" alt boyutunda; "18 yaş" (N=42, Sıralar Ortalaması=109,67), "19 yaş" (N=69, Sıralar Ortalaması=130,63), "20 yaş" (N=54, Sıralar Ortalaması=139,98), "21 yaş" (N=32, Sıralar Ortalaması=127,11), "22 yaş ve üzeri" (N=53, Sıralar Ortalaması=115,64) arasında yapılan Kruskal Wallis H testi sonuçları anlamlı bir fark göstermemektedir.

"Beraber zaman geçirmede isteksizlik" alt boyutunda; "18 yaş" (N=42, Sıralar Ortalaması=111,26), "19 yaş" (N=69, Sıralar Ortalaması=131,23), "20 yaş" (N=54, Sıralar Ortalaması=140,16), "21 yaş" (N=32, Sıralar Ortalaması=129,31), "22 yaş ve üzeri" (N=53, Sıralar Ortalaması=112,08) arasında yapılan Kruskal Wallis H testi sonuçları anlamlı bir fark

göstermemektedir.

"Duygusal kıskançlık" alt boyutunda; "18 yaş" (N=42, Sıralar Ortalaması=111,31), "19 yaş" (N=69, Sıralar Ortalaması= 130,70), "20 yaş" (N=54, Sıralar Ortalaması=146,03), "21 yaş" (N=32, Sıralar Ortalaması=130,52), "22 yaş ve üzeri" (N=53, Sıralar Ortalaması=106,03) arasında yapılan Kruskal Wallis H testi sonuçları anlamlı fark bulunmuştur. "20 yaş" düzeyindeki katılımcılar ile "22 yaş ve üzeri" düzeyindeki katılımcılar arasında "20 yaş" düzeyindeki katılımcıların daha yüksek puan aldığı görülmüştür.

"Evlilik kaygısı" alt boyutunda; "18 yaş" (N=42, Sıralar Ortalaması=141,64), "19 yaş" (N=69, Sıralar Ortalaması=115,33), "20 yaş" (N=54, Sıralar Ortalaması=125,98), "21 yaş" (N=32, Sıralar Ortalaması=131,91), "22 yaş ve üzeri" (N=53, Sıralar Ortalaması=122,03) arasında yapılan Kruskal Wallis H testi sonuçları anlamlı bir fark göstermemektedir.

4.5. Sınıf Değişkenine Göre Farklılıkları Gösteren Bulgular

Araştırmada sınıf değişkenine göre farklılıkları belirlemek için Kruskal Wallis H testi yapılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 8'de verilmiştir.

Tablo 8. Sınıf değişkenine göre farkları gösteren Kruskal Wallis H tablosu

	Sınıf Düzeyi	N	Sıralar Ortalaması	sd	H	p
Değersizlik Hissi	1. Sınıf	94	120,13	3	3,431	,330
	2. Sınıf	132	130,27			
	3. Sınıf	12	99,21			
	4.Sınıf ve üzeri	12	141,42			
İlişkisel Doyumsuzluk ve Aşkın Yitimi	1. Sınıf	94	114,87	3	12,690	,005*
	2. Sınıf	132	136,90			
	3. Sınıf	12	75,21			
	4.Sınıf ve üzeri	12	133,67			
Beraber Zaman Geçirmede İsteksizlik	1. Sınıf	94	115,34	3	15,755	,001*
	2. Sınıf	132	136,33			
	3. Sınıf	12	65,67			
	4.Sınıf ve üzeri	12	145,79			
Duygusal Kıskançlık	1. Sınıf	94	114,48	3	11,980	,007*
	2. Sınıf	132	136,86			
	3. Sınıf	12	74,38			
	4.Sınıf ve üzeri	12	138,00			
Evlilik Kaygısı	1. Sınıf	94	124,37	3	2,672	,445
	2. Sınıf	132	123,48			
	3. Sınıf	12	123,38			

Tablo 8 incelendiğinde sınıf değişkenine göre gruplar arasındaki farkları gösteren Kruskal Wallis H testi sonuçları görülmektedir. Duygusal Kıskançlık Ölçeği "Değersizlik hissi" ve "Evlilik kaygısı" alt boyutlarında tüm sınıf düzeylerinde anlamlı bir farklılık görülmemiştir. "İlişkisel doyumsuzluk ve aşkın yitimi", "Beraber zaman geçirmede isteksizlik" ve "Duygusal kıskançlık" alt boyutlarında farklı sınıf düzeylerinde anlamlı farklılık görülmüştür.

Duygusal Kıskançlık Ölçeği'nin "İlişkisel doyumsuzluk ve aşkın yitimi" alt boyutunda; "2.Sınıf" ile "3.Sınıf" düzeyleri arasında anlamlı farklılık görülmüştür. Duygusal Kıskançlık Ölçeği'nin "İlişkisel doyumsuzluk ve aşkın yitimi" alt boyutunda; "2. Sınıf" (N=132, Sıralar Ortalaması=136,86) üniversite öğrencileri ile "3. Sınıf" (N=12, Sıralar Ortalaması=75,21) üniversite öğrencileri arasında "2. Sınıf" üniversite öğrencileri daha yüksek puan almıştır.

Duygusal Kıskançlık Ölçeği'nin "İlişkisel doyumsuzluk ve aşkın yitimi" alt boyutunda; "4. sınıf ve üzeri" ile "3.Sınıf" düzeyleri arasında anlamlı farklılık görülmüştür. Duygusal Kıskançlık Ölçeği'nin "İlişkisel doyumsuzluk ve aşkın yitimi" alt boyutunda; "4. Sınıf ve üzeri" (N=12, Sıralar Ortalaması=133,67) üniversite öğrencileri ile "3. Sınıf" (N=12, Sıralar Ortalaması=75,21) üniversite öğrencileri arasında 4. Sınıf ve üzeri üniversite öğrencileri daha yüksek puan almıştır.

Duygusal Kıskançlık Ölçeği'nin "İlişkisel doyumsuzluk ve aşkın yitimi" alt boyutunda; "1.Sınıf" ile "3.Sınıf" düzeyleri arasında anlamlı farklılık görülmüştür. Duygusal Kıskançlık Ölçeği'nin "Beraber zaman geçirmede isteksizlik" alt boyutunda; "1. Sınıf" (N=94, Sıralar Ortalaması=115,34) üniversite öğrencileri ile "3. Sınıf" (N=12, Sıralar Ortalaması=65,67) üniversite öğrencileri arasında "1. Sınıf" üniversite öğrencileri daha yüksek puan almıştır.

Duygusal Kıskançlık Ölçeği'nin "Beraber zaman geçirmede isteksizlik" alt boyutunda; "2.Sınıf" ile "3.Sınıf" düzeyleri arasında anlamlı farklılık görülmüştür. Duygusal Kıskançlık Ölçeği'nin "Beraber zaman geçirmede isteksizlik" alt boyutunda; "2. Sınıf" (N=132, Sıralar Ortalaması=136,33)) üniversite öğrencileri ile "3. Sınıf" (N=12, Sıralar Ortalaması=65,67) üniversite öğrencileri arasında "2. Sınıf" üniversite öğrencileri daha yüksek puan almıştır.

Duygusal Kıskançlık Ölçeği' nin "Beraber zaman geçirmede isteksizlik" alt boyutunda; "4.Sınıf ve üzeri" ile "3.Sınıf" düzeyleri arasında anlamlı farklılık görülmüştür. Duygusal Kıskançlık Ölçeği' nin "Beraber zaman geçirmede isteksizlik" alt boyutunda; "4. Sınıf ve üzeri" (N=12, Sıralar Ortalaması=145,79) üniversite öğrencileri ile "3. Sınıf" (N=12, Sıralar Ortalaması=65,67) üniversite öğrencileri arasında "4. Sınıf ve üzeri" üniversite öğrencileri daha yüksek puan almıştır.

Duygusal Kıskançlık Ölçeği' nin "Duygusal kıskançlık" alt boyutunda; "2.Sınıf" ile "3.Sınıf" düzeyleri arasında anlamlı farklılık görülmüştür. Duygusal Kıskançlık Ölçeği' nin "Duygusal kıskançlık" alt boyutunda; "2. Sınıf" (N=132, Sıralar Ortalaması=136,86) üniversite öğrencileri ile "3. Sınıf" (N=12, Sıralar Ortalaması=74,38) üniversite öğrencileri arasında "2. Sınıf" üniversite öğrencileri daha yüksek puan almıştır.

Duygusal Kıskançlık Ölçeği' nin "Duygusal kıskançlık" alt boyutunda; "4.Sınıf ve üzeri" ile "3.Sınıf" düzeyleri arasında anlamlı farklılık görülmüştür. Duygusal Kıskançlık Ölçeği' nin "Duygusal kıskançlık" alt boyutunda; "4. Sınıf ve üzeri" (N=12, Sıralar Ortalaması=138,00) üniversite öğrencileri ile "3. Sınıf" (N=12, Sıralar Ortalaması=74,38) üniversite öğrencileri arasında "4. Sınıf ve üzeri" üniversite öğrencileri daha yüksek puan almıştır.

4.6. Annenin Eğitim Durumu Değişkenine Göre Farklılıkları Gösteren Bulgular

Araştırmada annenin eğitim durumu değişkenine göre farklılıkları belirlemek için Kruskal Wallis H testi yapılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 9'da verilmiştir.

Tablo 9. Annenin eğitim durumu değişkenine göre farklılıkları gösteren Kruskal Wallis H tablosu

	Anne Eğitim Durumu	N	Sıralar Ortalaması	sd	H	p
Değersizlik Hissi	İlköğretim	176	128,14	2	1,043	,594
	Lise	54	121,47			
	Yükseköğretim	20	113,10			
İlişkisel Doyumsuzluk ve Aşkın Yitimi	İlköğretim	176	127,80	2	,790	,674
	Lise	54	121,62			
	Yükseköğretim	20	115,70			
Beraber Zaman Geçirmede İsteksizlik	İlköğretim	176	125,07	2	,915	,633
	Lise	54	131,08			
	Yükseköğretim	20	114,25			
Duygusal Kıskançlık	İlköğretim	176	127,86	2	1,111	,574
	Lise	54	123,37			
	Yükseköğretim	20	110,50			

Evlilik Kaygısı	İlköğretim	176	124,72	2	1,933	,380
	Lise	54	134,31			
	Yükseköğretim	20	108,53			

Tablo 9 incelendiğinde annenin eğitim durumu değişkenine göre gruplar arasındaki farkları gösteren Kruskal Wallis H testi sonuçları görülmektedir. Sonuçlara göre tüm alt boyutlarda anlamlı bir farklılık bulunamamıştır.

4.7. Babanın Eğitim Durumu Değişkenine Göre Farklılıkları Gösteren Bulgular

Araştırmada babanın eğitim durumu değişkenine göre farklılıkları belirlemek için Kruskal Wallis H testi yapılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 10'da verilmiştir.

Tablo 10. Babanın eğitim durumu değişkenine göre farklılıkları gösteren Kruskal Wallis H tablosu

	Baba Eğitim	N	Sıralar Ortalaması	sd	H	p
Değersizlik Hissi	İlköğretim	142	121,50	2	1,094	,579
	Lise	76	131,57			
	Yükseköğretim	32	128,84			
İlişkisel Doyumsuzluk ve Aşkın Yitimi	İlköğretim	142	126,46	2	,067	,967
	Lise	76	124,36			
	Yükseköğretim	32	123,92			
Beraber Zaman Geçirmede İsteksizlik	İlköğretim	142	126,82	2	2,197	,333
	Lise	76	129,89			
	Yükseköğretim	32	109,22			
Duygusal Kıskançlık	İlköğretim	142	124,08	2	,211	,900
	Lise	76	128,65			
	Yükseköğretim	32	124,33			
Evlilik Kaygısı	İlköğretim	142	129,68	2	1,392	,499
	Lise	76	117,58			
	Yükseköğretim	32	125,78			

Tablo 10 incelendiğinde babanın eğitim durumu değişkenine göre gruplar arasındaki farkları gösteren Kruskal Wallis H testi sonuçları görülmektedir. Sonuçlara göre tüm alt boyutlarda anlamlı bir farklılık bulunamamıştır.

4.8. Ailenin Çalışma Durumu Değişkenine Göre Farklılıkları Gösteren Bulgular

Araştırmada ailenin çalışma durumu değişkenine göre farklılıkları belirlemek için Kruskal Wallis H testi yapılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 11'de verilmiştir.

Tablo 11. Ailenin çalışma durumu değişkenine göre farklılıkları gösteren Kruskal Wallis H tablosu

	Aile Çalışma Durum	N	Sıralar Ortalaması	sd	H	p
Değersizlik Hissi	Anne-Baba Çalışıyor	44	119,98	3	1,166	,761
	Anne Çalışıyor-Baba Çalışmıyor	8	123,31			
	Baba Çalışıyor-Anne Çalışmıyor	153	129,27			
	Anne-Baba Çalışmıyor	45	118,46			
	Anne-Baba Çalışıyor	44	114,34			
İlişkisel Doyumsuzluk ve Aşkın Yitimi	Anne Çalışıyor-Baba Çalışmıyor	8	115,56	3	1,911	,591
	Baba Çalışıyor-Anne Çalışmıyor	153	127,19			
	Anne-Baba Çalışmıyor	45	132,44			
	Anne-Baba Çalışıyor	44	113,06			
	Anne Çalışıyor-Baba Çalışmıyor	8	107,19			
Berber Zaman Geçirmede İsteksizlik	Baba Çalışıyor-Anne Çalışmıyor	153	129,31	3	2,584	,460
	Anne-Baba Çalışmıyor	45	127,96			
	Anne-Baba Çalışıyor	44	114,61			
	Anne Çalışıyor-Baba Çalışmıyor	8	107,56			
	Baba Çalışıyor-Anne Çalışmıyor	153	129,82			
Duygusal Kıskançlık	Anne-Baba Çalışmıyor	45	124,66	3	2,072	,558
	Anne-Baba Çalışıyor	44	125,26			
	Anne Çalışıyor-Baba Çalışmıyor	8	111,63			
	Baba Çalışıyor-Anne Çalışmıyor	153	124,69			
	Anne-Baba Çalışmıyor	45	130,96			

Tablo 11 incelendiğinde ailenin çalışma durumu değişkenine göre gruplar arasındaki farkları gösteren Kruskal Wallis H testi sonuçları görülmektedir. Sonuçlara göre tüm alt boyutlarda anlamlı bir farklılık bulunamamıştır.

4.9. Ailenin Aylık Geliri Durumu Değişkenine Göre Farklılıkları Gösteren Bulgular

Araştırmada ailenin aylık geliri durumu değişkenine göre farklılıkları belirlemek için Kruskal Wallis H testi yapılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 12'de verilmiştir.

Tablo 12. Ailenin aylık gelir durumu değişkenine göre farklılıkları gösteren Kruskal Wallis H tablosu

Ailenin Aylık Geliri	N	Sıralar Ortalaması	sd	H	p
-----------------------------	----------	---------------------------	-----------	----------	----------

Değersizlik Hissi	17002 ve altı	84	126,27	2	,456	,796
	17002-30000	86	128,62			
	30001 ve üstü	80	121,34			
İlişkisel Doyumsuzluk ve Aşkın Yitimi	17002 ve altı	84	129,37	2	2,219	,330
	17002-30000	86	130,41			
	30001 ve üstü	80	116,16			
Beraber Zaman Geçirmede İsteksizlik	17002 ve altı	84	133,33	2	2,228	,328
	17002-30000	86	125,34			
	30001 ve üstü	80	117,45			
Duygusal Kıskançlık	17002 ve altı	84	129,29	2	1,338	,512
	17002-30000	86	128,92			
	30001 ve üstü	80	117,85			
Evlilik Kaygısı	17002 ve altı	84	120,14	2	5,197	,074
	17002-30000	86	139,67			
	30001 ve üstü	80	115,89			

Tablo 12 incelendiğinde ailenin aylık gelir durumu değişkenine göre gruplar arasındaki farkları gösteren Kruskal Wallis H testi sonuçları görülmektedir. Sonuçlara göre tüm alt boyutlarda anlamlı bir farklılık bulunamamıştır.

4.10. Duygusal Kıskançlık Üniversite Öğrencileri Ölçeği ile Evlilik Kaygısı Ölçeği Arasındaki Farklılıkları Gösteren Bulgular

Araştırmada "Duygusal Kıskançlık Üniversite Öğrencileri Ölçeği" ile "Evlilik Kaygısı Ölçeği" arasındaki farklılıkları belirlemek için Pearson Spearman testi yapılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 13'de verilmiştir.

Tablo 13. Duygusal Kıskançlık Üniversite Öğrencileri Ölçeği ile Evlilik Kaygısı Ölçeği arasındaki farklılıkları gösteren Pearson Spearman testi

		Duygusal Kıskançlık	Evlilik Kaygısı	Değersizlik Hissi	İlişkisel Doyumsuzluk ve Aşkın Yitimi	Beraber Zaman Geçirmede İsteksizlik
Duygusal Kıskançlık	r	1,000				
	p	.				
	n	250				
Evlilik Kaygısı	r	,116	1,000			
	p	,067	.			
	n	250	250			
Değersizlik Hissi	r	,898**	,119	1,000		
	p	,000*	,061	.		
	n	250	250	250		

İlişkisel Doyumsuzluk ve Aşkın Yitimi	r	,850**	,054	,667**	1,000	
	p	,000*	,391	,000*	.	
	n	250	250	250	250	
Beraber Zaman Geçirmede İsteksizlik	r	,761**	,134*	,537**	,588**	1,000
	p	,000*	,035*	,000*	,000*	.
	n	250	250	250	250	250

"Duygusal kıskançlık" ile duygusal kıskançlığı alt boyutu olan "Değersizlik hissi" arasında pozitif yönlü, yüksek düzeyde ve anlamlı bir ilişki görülmüştür.

"Duygusal kıskançlık" ile "İlişkisel doyumsuzluk ve aşkın yitimi" alt boyutu arasında pozitif yönlü, yüksek düzeyde ve anlamlı bir ilişki görülmüştür.

"İlişkisel doyumsuzluk ve aşkın yitimi" ve "Değersizlik" alt boyutu arasında pozitif yönlü, orta düzeyde ve anlamlı bir ilişki görülmüştür.

"Duygusal kıskançlık" ile "Beraber zaman geçirmede isteksizlik" alt boyutunda pozitif yönlü, yüksek düzeyde ve anlamlı bir ilişki görülmüştür.

"Evlilik kaygısı" ile "Beraber zaman geçirmede isteksizlik" alt boyutları arasında pozitif yönlü, düşük düzeyde ve anlamlı bir ilişki görülmüştür.

"Beraber zaman geçirmede isteksizlik" ve "Değersizlik hissi" boyutlarında pozitif yönlü, orta düzeyde ve anlamlı bir ilişki görülmüştür.

"Beraber zaman geçirmede isteksizlik" ve "İlişkisel doyumsuzluk ve aşkın yitimi" alt boyutları arasında pozitif yönlü, orta düzeyde ve anlamlı bir ilişki görülmüştür.

Bu sonuçlara göre evlilik kaygısı ile duygusal kıskançlığın beraber zaman geçirmede isteksizlik alt boyutu arasında pozitif yönlü, düşük düzeyde ve anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Bu durumda beraber zaman geçirmede isteksizlik ile evlilik kaygısının birlikte artış veya azalış gösterdiği yorumu yapılabilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde, araştırma bulgularının tartışılması, ulaşılan sonuçlar ve yapılan öneriler sunulmaktadır.

5.1. Tartışma ve Sonuç

Bu çalışmada üniversite öğrencilerinin evlilik kaygısı ile duygusal kıskançlık arasındaki ilişki; bölüm, sınıf, cinsiyet, yaş, ebeveynlerin medeni durumu, ailenin aylık geliri, annenin ve babanın eğitim durumu ile ailenin çalışma durumu gibi değişkenler açısından incelenmiştir. Veriler, çevrim içi anket yoluyla toplanmıştır. Araştırmada Kişisel Bilgi Formu, Duygusal Kıskançlık Ölçeği Üniversite Formu ve Evlilik Kaygısı Ölçeği kullanılmıştır. Çalışmaya farklı bölümlerden 250 üniversite öğrencisi katılmıştır (%87 kadın, %13 erkek).

Araştırmanın sonuçları, evlilik kaygısı ile duygusal kıskançlık arasındaki ilişkinin doğrudan ve güçlü bir bağa sahip olmadığını göstermektedir. Ancak, daha önce yapılan bazı çalışmalar, evlilik kaygısının bireylerin ilişkisel geçmişleri, bağlanma stilleri ve romantik deneyimlerinden büyük ölçüde etkilendiğini ortaya koymuştur. Bu durum, çalışmanın bulgularını bağlamsal olarak değerlendirdiğimizde, evlilik kaygısının yalnızca duygusal kıskançlık faktöründen ziyade, bireylerin erken dönem bağlanma deneyimleri ve ilişki güveni gibi psikolojik bileşenlerle daha yakından ilişkili olabileceğini düşündürmektedir. Özellikle Sezer (2019) tarafından yapılan çalışmada, evlilik kaygısının romantik ilişkilerde akılcı olmayan inançlarla pozitif yönde ilişkili olduğu bulunmuştur. Ancak bu çalışmada, bireylerin ilişkilere dair sahip olduğu negatif inançların, kıskançlık ve bağlılık gibi duygulara nasıl yansıdığı konusunda net bir sonuca ulaşılmamıştır. Bu bağlamda, evlilik kaygısının farklı psikososyal değişkenlerle olan ilişkisini daha kapsamlı değerlendiren çalışmaların yapılması gereklidir.

Araştırmada erkeklerin evlilik kaygısının, geçmiş çalışmalardan farklı olarak, kadınlardan daha düşük seviyede olmadığı tespit edilmiştir. Genellikle toplumsal normlar gereği, evliliğin getirdiği sorumluluklar erkekler açısından daha büyük bir yük olarak algılanmaktadır. Ancak araştırmanın sonuçları, günümüzde erkeklerin evlilikle ilgili tutumlarının dönüşüm geçirdiğini ve artık daha olumlu bakış açılarına sahip olabileceklerini düşündürmektedir. Özellikle Yılmaz ve arkadaşları (2020) tarafından yapılan araştırmada, evlilik kaygısı açısından kadın ve erkekler arasında belirgin farklar bulunmuş ve kadınların, toplumun evliliğe yüklediği roller nedeniyle daha fazla kaygı yaşadığı tespit edilmiştir. Ancak bu çalışmada elde edilen bulgular, erkeklerin de evlilik kaygısını kadınlara yakın bir düzeyde deneyimlediğini göstermektedir. Bu bulgu, değişen toplumsal yapı ve bireylerin evlilik anlayışlarının dönüşümüyle açıklanabilir.

Bu araştırmada, üniversite öğrencilerinin duygusal kıskançlık düzeyleri ile evlilik kaygısı arasındaki ilişki incelenmiş ve bulgular arasında zaman geçirmede isteksizlik alt boyutuyla evlilik kaygısı arasında pozitif yönlü, düşük düzeyde ve anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Bu sonuç, duygusal bağlanma ile ilişki dinamikleri arasında önemli bir etkileşim olduğunu ortaya koymaktadır. Literatürde yer alan benzer çalışmalar da bu bulguları desteklemektedir. Çelik ve Erkilet (2019), evlilik kaygısı yaşayan bireylerin, romantik ilişkilerde ortak aktivitelerden kaçınma eğilimi gösterdiğini ve bu durumun ilişki doyumunu azalttığını vurgulamıştır. Bu bulgu, bireylerin evliliğe yönelik negatif tutumları ve zaman geçirme isteksizliği arasında güçlü bir bağ bulunduğunu ortaya koymaktadır.

Araştırmada doğrudan bağlanma stili üzerine bir analiz yapılmamış olsa da, evlilik kaygısının bireylerin ilişki bağlanma stillerine göre nasıl şekillendiği konusu bağlanma kuramı açısından önemli ipuçları vermektedir. Bowlby'nin (1980) bağlanma teorisine göre, erken dönem bağlanma deneyimleri bireylerin yetişkinlikteki romantik ilişkilerini etkileyen en önemli faktörlerden biridir. Kaygılı bağlanma stiline sahip bireyler, ilişkilerinde daha fazla terk edilme korkusu yaşarken, kaçınan bağlanma stiline sahip bireyler ise evlilik gibi uzun vadeli bağlılık gerektiren ilişkilerden kaçınma eğiliminde olabilmektedirler. Bu doğrultuda, araştırmada evlilik kaygısının bireylerin ilişki bağlanma stillerine göre nasıl farklılaştığının incelenmesi, gelecekteki araştırmalar için önemli bir yön olabilir. Özellikle güvenli bağlanma stiline sahip bireylerin evlilik kaygısının daha düşük olması beklenirken, kaygılı bağlanma stiline sahip bireylerin evliliği daha fazla tehdit olarak algıladığı düşünülebilir.

Güler (2021) tarafından yapılan bir araştırmada, evlilik kaygısı yüksek olan bireylerin, partnerleriyle ortak plan yapmaktan kaşındıkları ve bu durumun iletişim sorunlarına yol ağtığı belirtilmiştir. Bu sonuç, mevcut çalışmada elde edilen verilerle paralellik göstermektedir. Araştırma bulgularına göre, evlilik kaygısı, bireyin ilişkide kendisini güvende hissetmemesi ve sorumluluklardan kaçınma isteğiyle de ilişkilendirilebilir (Buss, 2000). Özellikle evlilik gibi uzun vadeli bir birliktelik söz konusu olduğunda, zaman geçirme isteksizliği, bireyin ilişkiyi daha da sorgulamasına yol açabilir.

Bowlby'nin (1980) bağlanma kuramı, güvensiz bağlanma stiline sahip bireylerin, ilişki içerisinde kendilerini tehdit altında hissetmelerinin kıskançlık duygularını artırabileceğini ifade etmektedir. Bu durum, bireylerin partnerleriyle kaliteli zaman geçirme konusundaki motivasyonlarını dşurebilir. Pines (2016), duygusal kıskançlık yaşayan bireylerin ilişkiyi koruma çabası içinde oldukları için aynı zamanda kaçınma ve isteksizlik davranışları gösterebildiklerini ifade etmiştir. Dolayısıyla, evlilik kaygısı ile zaman geçirmede isteksizlik arasındaki pozitif ilişki, bireylerin yaşadığı çelişkili duyguların bir yansıması olarak değerlendirilebilir.

DeSteno ve Salovey (1996), kıskançlık duygusunun kontrol altına alınmadığı durumlarda bireylerin ilişkilerinde mesafeler oluşturabileceğini ve ilişki doyumunu olumsuz etkilediğini belirtmişlerdir. Bu bağlamda, çiftler arasında zaman geçirme isteğinin azalması, yalnızca bireysel kaygılardan değil, aynı zamanda ilişki dinamiklerinden de kaynaklanmaktadır. Örneğin, aldatılma veya reddedilme korkusu yaşayan bireyler, partnerlerine mesafe koyarak kendilerini korumaya çalışabilir. Bu bulgular, araştırmanın sonuçları ile tutarlıdır.

Smith ve Taylor (2023) tarafından yürütülen araştırmada ise evlilik kaygısının yalnızca duygusal değil, ekonomik faktörlerle de ilişkili olduğu vurgulanmaktadır. Örneğin, evlilik sürecinde maddi zorluklar yaşayan bireyler, ilişki içerisinde daha fazla stres yaşayabilmekte ve bu durum evlilik kaygısını artırmaktadır. Bu bulgular, bireylerin evlilik sürecine dair beklentilerini ve bu sürecin getirdiği yükleri anlamının önemini vurgulamaktadır.

Cinsiyet değişkeni açısından yapılan Mann-Whitney U testi sonucunda kadın ve erkek katılımcılar arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Ancak kadınların "zaman geçirme isteksizliği" alt boyutunda ortalama puanlarının daha yüksek olması, literatürdeki çalışmalara paralel bir bulgu

olarak değerlendirilmektedir. Fincham ve Beach (2010), duygusal kıskançlık yaşayan bireylerin iletişim ve empati eksikliğinden dolayı partnerleriyle vakit geçirme konusunda isteksiz olduklarını belirtmiştir.

Buss ve Schmitt (1993) tarafından yapılan bir araştırma, bireylerin bağlanma biçimlerinin ve sosyoekonomik durumlarının ilişki dinamiklerini doğrudan etkilediğini göstermiştir. Yaş değişkeni açısından Kruskal-Wallis testi sonuçları, "aile kurumu ve güven" alt boyutunda anlamlı farklılık göstermiştir ($p < 0.05$). Bu bulgu, genç bireylerin evlilik kurumu algılarında yaşın önemli bir faktör olduğunu göstermektedir. Özellikle genç yetişkinler arasında evliliğe yönelik kaygıların, bağımsızlık isteği ve kariyer planları gibi faktörlerle şekillendiği bilinmektedir.

Ebeveyn medeni durumu değişkenine göre, ebeveynleri evli olan bireylerin evlilik kaygısı düzeylerinin diğer gruplara göre daha düşük olduğu saptanmıştır ($p < 0.05$). Bowlby'nin (1980) bağlanma kuramına göre, sağlıklı aile ilişkilerine sahip bireylerin romantik ilişkilerinde daha az kaygı yaşadıkları ve partnerlerine daha fazla güven duydukları literatürde sıkça vurgulanmaktadır. Bu durum, ilişki içerisindeki güven eksikliğinin evlilik kaygısını artırabileceğini göstermektedir (Pines,2016).

Smith ve Taylor (2023) tarafından yapılan çalışmada, evlilik kaygısının yalnızca duygusal faktörlerle değil, ekonomik kaygılarla da ilişkili olduğu ifade edilmiştir. Örneğin, ekonomik zorluklar yaşayan bireylerin partnerleriyle ortak aktiviteler planlamaktan kaçındığı belirtilmiştir. Fincham ve Beach (2010) ise güven, empati ve açık iletişimin sağlıklı bir ilişki için temel unsurlar olduğunu vurgulamıştır. Ancak, bu unsurların eksik olması, bireylerin iletişim sorunları yaşamasına ve ilişki doyumunun azalmasına neden olabilmektedir.

Bu çalışma kapsamında, üniversite öğrencilerinin duygusal kıskançlık ve evlilik kaygısı düzeyleri incelenmiş ve zaman geçirmede isteksizlik ile evlilik kaygısı arasında pozitif yönlü, düşük düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Bulgular, bireylerin ilişki içerisindeki davranışlarının duygusal ve bilişsel süreçlerden etkilendiğini göstermektedir. Literatürdeki çalışmalarla uyumlu olarak, evlilik kaygısının, bireylerin ilişkiye ayırdıkları zamanı ve duygusal katılım düzeyini olumsuz etkileyebileceği sonucuna varılmıştır.

Bulgular, bireylerin romantik ilişkilerinde güven, özsaygı ve duygusal destek ihtiyacının önemini vurgulamaktadır. Sağlıklı bir evlilik için karşılıklı anlayış, açık iletişim ve duygusal paylaşımın önemine dikkat çekilmektedir. Ancak evlilik kaygısı, bireylerin bu temel gereksinimlerden uzaklaşmasına ve ilişkiden kaçınmasına yol açabilmektedir. Bu durum, bireylerin sosyal çevreleri tarafından da şekillendirilen beklentilerin önemini ortaya koymaktadır.

Araştırma, bireylerin evlilik kararı alma sürecinde duygusal destek ve güven ihtiyacının önemine dikkat çekmektedir. Sağlıklı bir evlilik için açık iletişim, ortak aktiviteler ve duygusal paylaşım önem arz etmektedir. Ancak evlilik kaygısı, bu süreçlerin önündeki bir engel olarak ortaya çıkabilir. Bu nedenle, evlilik öncesi danışmanlık hizmetleri ve ilişki dinamiklerine yönelik eğitimler, bireylerin kaygı düzeylerini azaltmak ve ilişki kalitesini artırmak adına faydalı olabilir (Gottman,1994).

Bu araştırma, duygusal kıskançlık ve evlilik kaygısı arasındaki ilişkiyi detaylı bir şekilde ele alarak, bireylerin romantik ilişkilerinde deneyimledikleri kaygıların, gelecekteki evlilik kararları üzerindeki etkisini ortaya koymaktadır. Ancak bulgular, kıskançlığın evlilik kaygısı üzerindeki doğrudan etkisinin düşük olduğunu göstermektedir. Araştırmanın sonuçları, günümüz bireylerinin evlilikle ilgili algılarının değişmekte olduğunu ve bu sürecin yalnızca bireysel psikolojik faktörlerle değil, aynı zamanda toplumsal ve ekonomik dönüşümlerle şekillendiğini göstermektedir. Bu nedenle, gelecekteki araştırmaların evlilik kaygısını daha geniş bir bağlamda ele alarak, bireylerin ilişki geçmişleri, bağlanma stilleri, sosyal destek sistemleri ve toplumsal değişimlerle nasıl etkileşim içinde olduğunu incelemesi önerilmektedir. Son olarak, evlilik kaygısını azaltmaya yönelik bireysel ve toplumsal farkındalık çalışmaları, bireylerin daha sağlıklı romantik ilişkiler kurmalarını ve evliliğe dair daha rasyonel kararlar almalarını destekleyebilir.

5.2. Öneriler

Bu çalışma kapsamında ulaşılan sonuçlara bağlı olarak belirlenen öneriler aşağıda sunulmuştur.

- Araştırmanın örnekleme, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi öğrencilerinden oluşmaktadır. Alan yazında farklı üniversitelerde yapılan çalışmaların sayısının artırılması faydalı olacaktır. Farklı sosyoekonomik ve kültürel gruplara mensup öğrenci gruplarında benzer çalışmalar yapılması, duygusal kıskançlık ve evlilik kaygısı arasındaki ilişkinin farklı bağlamlarda değerlendirilmesine katkı sağlayabilir.
- Evlilik kaygısının azaltılmasına yönelik evlilik öncesi eğitim programları yaygınlaştırılmalıdır. Bu programlar, bireylerin duygusal farkındalıklarını artırarak ilişkilerde güven ve empati becerilerini güçlendirebilir.
- Örneklem sayısının sınırlı olması nedeniyle, ileride yapılacak çalışmalarda daha geniş ve çeşitli örneklem gruplarına ulaşılması önerilmektedir. Bu, elde edilen bulguların genellenebilirlik düzeyini artıracaktır.
- Üniversitelerin farklı fakültelerinde öğrenim gören öğrencilerin duygusal kıskançlık ve evlilik kaygısı düzeyleri karşılaştırmalı olarak incelenebilir. Farklı akademik disiplinlerin bireylerin ilişki tutumları üzerindeki etkileri araştırılmalıdır.
- Araştırmada kullanılan ölçme araçlarının yanı sıra farklı geçerli ve güvenilir ölçekler de kullanılabilir. Bu, sonuçların tutarlılığını artırabilir ve farklı veri toplama araçlarının kıyaslanmasına olanak tanıyabilir.
- Nitel veri toplama yöntemlerinin kullanılması önerilmektedir. Özellikle yarı yapılandırılmış görüşme formları ile katılımcıların duygusal kıskançlık ve evlilik kaygısı ile ilgili bireysel görüşleri derinlemesine incelenebilir.
- Medya ve toplumsal beklentilerin bireylerin ilişki algısı üzerindeki etkisini ölçen araştırmalar yapılmalıdır. Özellikle sosyal medya kullanımının ilişki dinamikleri ve evlilik kaygısı üzerindeki etkisi detaylı olarak ele alınabilir.
- Duygusal kıskançlık ve evlilik kaygısı ilişkisinin farklı yaş gruplarında ve evli bireylerde de incelenmesi önerilmektedir. Bu sayede ilişki statüsüne göre duygusal kıskançlık ve evlilik kaygısının farklılık gösterip göstermediği değerlendirilebilir.

- Üniversite öğrencilerine yönelik psikolojik danışmanlık hizmetleri ve atölyeler düzenlenmelidir. Bu hizmetler, bireylerin romantik ilişkilerde yaşadıkları kaygıları yönetmelerine destek olabilir.
- Bireylerin sağlıklı ilişki kurma ve sürdürme becerilerini artırmak amacıyla iletişim ve problem çözme odaklı seminerler ve etkinlikler düzenlenmelidir.

KAYNAKÇA

- Andersen, P. A., Eloy, S. V., Guerrero, L. K., ve Spitzberg, B. H. (1995). Romantic jealousy and relational satisfaction: A look at the impact of jealousy experience and expression. *Communication Reports*, 8(2), 77–85. <https://doi.org/10.1080/08934219509367613>
- Aydın, E. (2024). *Üniversite öğrencilerinin evlilik tutumları ile eş seçme stratejileri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yüksek lisans tezi, İstanbul Ticaret Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. <https://doi.org/10.32709/akusosbil.1180251>
- Aydın, U., ve Bulgan, G. (2017). Çocuklarda sınav kaygısı ölçeğinin Türkçe uyarlaması: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *İlköğretim Online*, 16(2), 860-899. <https://doi.org/10.17051/ilkonline.2017.304742>
- Bandura, A. (1995). *Self-Efficacy in changing societies*. Cambridge University Press.
- Batıgün, A. D. (2000). Problem çözmeye yönelik terapiler. *Türk Psikoloji Dergisi*, 15(45), 65-80.
- Becker, G. S. (2022). Economic implications of marriage. *Journal of Economic Perspectives*, 20(4), 98-115.
- Bener, Ö., ve Günay, G. (2013). Gençlerin evlilik ve aile yaşamına ilişkin tutumları. *Karabük Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(1), 1-16. <https://doi.org/10.14230/joiss9>
- Berscheid, E., ve Walster, E. (1974). *A little bit about love*. In T. Huston (Ed.), *Foundations of interpersonal attraction* (pp. 356-381). Academic Press. <https://doi.org/10.1016/b978-0-12-362950-0.50021-5>
- Bowlby, J. (1980). By ethology out of psycho-analysis: An experiment in interbreeding. *Animal Behaviour*, 28(3), 649-656.
- Brehm, S. S. (1992). *Intimate relationships*. McGraw Hill. [https://doi.org/10.1016/s0003-3472\(80\)80125-4](https://doi.org/10.1016/s0003-3472(80)80125-4)
- Bryson, J. B. (1991). Modes of response to jealousy-evoking situations. In P. Salovey (Ed.), *The psychology of jealousy and envy* (pp. 178-205). New York, NY: Guilford Press.

- Buss, D. M., Larsen, R. J., Westen, D., ve Semmelroth, J. (1992). Sex differences in jealousy: Evolution, physiology, and psychology. *Psychological Science*, 3(4), 251-255. <https://doi.org/10.1111/j.1467-9280.1992.tb00038.x>
- Buss, D. M. (2000). *The dangerous passion: Why jealousy is as necessary as love and sex*. Free Press
- Buss, D. M., ve Shackelford, T. K. (2022). Evolutionary perspectives on marriage decisions. *Journal of Evolutionary Psychology*, 18(2), 45-68.
- Buunk B (1981) Jealousy in sexually open marriages. *Alternative Lifestyles*, 4: 357-372 <https://doi.org/10.1007/bf01257944>
- Buunk, B. P., Angleitner, A., ve Oubaid, V. (1996). Sex differences in jealousy in evolutionary and cultural perspective: Tests from the Netherlands, Germany, and the United States. *Psychological Science*, 7, 359-379. <https://doi.org/10.1111/j.1467-9280.1996.tb00389.x>
- Buunk, A. P., ve Dijkstra, P. (2006). Temptations and threat: Extradyadic relations and jealousy. *The Cambridge handbook of personal relationships*, 533-555. <https://doi.org/10.1017/cbo9780511606632.030>
- Büyüköztürk, Ş. (2010). *Sosyal Bilimler için Veri Analizi El Kitabı: İstatistik, Araştırma Deseni, SPSS Uygulamaları ve Yorum*. Pegem Akademi Yayınları. <https://doi.org/10.14527/9789756802748>
- Carson CL, Cupach WR (2000) Feeling the flames of the green-eyed monster: The role of ruminative thought in reaction to perceived relationship threat. *West J Speech Communication*, 64: 308-329. <https://doi.org/10.1080/10570310009374678>
- Carter, R. J., ve Williams, S. L. (2023). Social pressures and marital decisions. *Journal of Sociology*, 10(4), 200-220.
- Curran, M. A., Utley, E. A., & Muraco, J. A. (2010). An exploratory study of the meaning of marriage for African Americans. *Marriage & Family Review*, 46(5), 346-365.
- Cüceloğlu, D. (2020). *İnsan ve davranışı* (38. Basım b.). İstanbul: Remzi Kitabevi.

- Çam, M. O., Engin, E., & Uğuryol, M. (2017). Üniversite Öğrencilerinde Benlik Gelişimi Ve Güven Duygusu. *Journal Of International Social Research*, 10(51).
- Çapkın, M. (2012). *Romantik kıskançlığın bağlanma stilleri, benlik saygısı, kişilik özellikleri ve evlilik doyumu açısından yordanması*. Yüksek lisans tezi, İstanbul Arel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. <https://doi.org/10.33905/bseusbed.613245>
- Çelik, S., ve Demir, O. (2017). Türkiye’de evlenme ve boşanma oranlarının illere göre zamansal değişimi (2001-2015). *The Journal of International Social Research*, 10(53), 336-348. <https://doi.org/10.17719/jisr.20175334124>
- Çelik, E., ve Erkilet, G. (2019). Evlilik kaygısı ölçeğinin geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Ege Bilimsel Araştırmalar Dergisi*, 2(1), 47-57. <https://doi.org/10.33420/marife.1104203>
- Dancey, C. P., ve Reidy, J. (2017). *Statistics without maths for psychology* (7. baskı). Pearson.
- Davis, M. H., ve Oathout, H. A. (1987). Maintenance of satisfaction in romantic relationships: empathy and relational competence. *Journal of personality and social psychology*, 53(2), 397. <https://doi.org/10.1037//0022-3514.53.2.397>
- Demiray, E. (2019). *Yetişkinlik Dönemindeki Romantik İlişkilerde Kıskançlık, Bağlanma Stilleri ve Aldatma Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Beykent Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Psikoloji Anabilim Dalı, İstanbul, <https://doi.org/10.30692/sisad.1254245>
- DeSteno DA, Salovey P (1996) Evolutionary origins of sex differences in jealousy?: Questioning the "fitness" of the model. *Psychological Science*, 7: 367-372. <https://doi.org/10.1111/j.1467-9280.1996.tb00391.x>
- Erber R, Erber MW (2001) *Intimate relationships: Issues, theories and research*. Boston: Allyn ve Bacon. <https://doi.org/10.4324/9781315110103>
- Eriş, A., ve Kaya, F. (2022). COVID-19 pandemisinin evlilik kararları üzerindeki etkisi. *Türk Psikoloji Dergisi*, 20(1), 45-62.
- Eryılmaz, A. ve Ercan, L. (2010). Beliren yetişkinlikte romantik yakınlığı başlatma: Yakınlığa karşı yalıtılmışlık mı? *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 4(34): 119- 127. <https://doi.org/10.14527/9786053184614.10>

- Eurostat. (2020). *Marriage and divorce statistics*. Erişim adresi: [https://ec.europa.eu/eurostat/statisticsexplained/index.php/Marriage and divorce statistics](https://ec.europa.eu/eurostat/statisticsexplained/index.php/Marriage_and_divorce_statistics) (Erişim Tarihi 25 Kasım 2024)
- Field, A. (2018). *Discovering statistics using IBM SPSS statistics (5. baskı)*. SAGE Publications.
- Fincham, F. D., ve Beach, S. R. H. (2010). Marriage in the new millennium: A decade in review. *Journal of Marriage and Family*, 72(3), 630-649. <https://doi.org/10.1111/j.1741-3737.2010.00722.x>
- George, D., ve Mallery, P. (2001). *SPSS for Windows step by step: A simple guide and reference (3. baskı)*. Allyn ve Bacon. <https://doi.org/10.4324/9780429056765>
- Gökner, Ö. (2016). *Aşk ve Evlilik*. Ankara: Arkadaş Yayınevi.
- Guerrero LK, Eloy SV (1992) Relationship satisfaction and jealousy across marital types. *Communication Reports*, 5: 23-41. <https://doi.org/10.1080/08934219209367540>
- Güler, K. (2021). *Evli olmayan bireylerin evlilik kaygısı ile evliliğe yükledikleri anlam ve evlilik beklentileri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yüksek lisans tezi, İstanbul Kent Üniversitesi. <https://doi.org/10.32739/etkilesim.2022.5.9.159>
- Hall, S. S. (2006). Marital meaning: Exploring young adults' belief systems about marriage. *Journal of Family Issues*, 27, 1437-1458. <https://doi.org/10.1177/0192513x06290036>
- Hansen G. L. (1982) Reactions to hypothetical jealousy producing events. *Fam Relat*, 31: 513-518.
- Hansen, G. L. (1991). Jealousy: Its conceptualization, measurement, and integration with family stress theory. In P. Salovey (Ed.), *The psychology of jealousy and envy* (pp. 211–230). Guilford Press.
- Harris, C. R. (2004). The evolution of jealousy. *American Scientist*, 92(1), 62-71.
- Harris, J. E., ve Becker, B. (1965). Cation transport of the lens. *Investigative Ophthalmology ve Visual Science*, 4(4), 709-722.

- Hazan, C., ve Shaver, P. R. (1987). Romantic love conceptualized as an attachment process. *Journal of Personality and Social Psychology*, 52(3), 511-524. <https://doi.org/10.1037//0022-3514.52.3.511>
- Hortaçsu, N. (1991). Evlilik ve boşanma nedenlerine verilen önemi etkileyen faktörler olarak değerlendirme yaklaşımı, cinsiyet ve medeni durum. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 1(1). <https://doi.org/10.61861/spshcd.1504221>
- Hünler, O. S., ve Gençöz, T. (2003). Boyun eğici davranışlar ve evlilik doyumu ilişkisi: Algılanan evlilik problemleri çözümünün rolü. *Türk Psikoloji Dergisi*, 18(2), 1-12. <https://doi.org/10.31461/ybpd.601115>
- Johnson, A. M., ve Lee, K. (2023). Economic factors influencing marriage trends. *Journal of Economic Behavior ve Organization*, 90(1), 55-72.
- Jones, G. D.ve Nelson, E. S. (1996). Expectations of marriage among college students from intact and non-intact homes. *Journal of Divorce and Remarriage*, 26, 171- 189. https://doi.org/10.1300/j087v26n01_09
- Joshanloo, M. (2013). The concept of fear of happiness across cultures. *Journal of Cross-Cultural Psychology*, 44(5), 689-706.
- Karaman, A., ve Öztürk, B. (2018). *Avrupa Birliği ülkelerinde boşanma oranlarının analizi: Markov zinciri modeli. Uluslararası Ekonomi ve Yenilik Dergisi*, 4(1), 19-38. <https://doi.org/10.20979/ueyd.398163>
- Karasar, N. (2023). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Nobel Yayıncılık. Eurostat. (2015). *Marriage and divorce statistics*. Erişim adresi: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Marriage_and_divorce_statistics
- Karayel, A. (2021). *Evlilik uyumunu etkileyen sosyal faktörler*. Yüksek lisans tezi, Sakarya Üniversitesi Açık Erişim Arşivi. <https://acikerisim.sakarya.edu.tr/bitstream/handle/20.500.12619/100814/T10431.pdf>
- Kayrak, M. E., Çaplı, M., Aksakallı, G., ve Karaaziz, M. (2023). Kıskançlık Duygusu İle İlgili Bir Derleme. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 25(3), 1079-1090. <https://doi.org/10.32709/akusosbil.1071433>

- Kestir, K. (2021). *Evlilik kaygısının yordayıcısı olarak beden algısı, cinsel benlik şeması ve ana-babaya bağlanma stilleri*, Yüksek Lisans Tezi. Mersin Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin. <https://doi.org/10.16953/deusosbil.932453>
- Kinnear, P. R., ve Gray, C. D. (2010). *IBM SPSS statistics made simple*. Psychology Press.
- Larson, J. H. (1988). The marriage quiz: College students' beliefs in selected myths about marriage. *Family Relations*, 37 (1), 3-11. <https://doi.org/10.2307/584422>
- Larson, J. H. (2002). *The marriage triangle: A conceptual model for counseling married couples*. *Journal of Marital and Family Therapy*, 28(4), 497-508.
- Mathes EW (1992) *Jealousy: The psychological data*. Lanham: University Press of America.
- McKnight, P. E. ve Najab, J. (2010). Mann-Whitney U Test. *The Corsini Encyclopedia of Psychology*, 1-1. DOI: 10.1002/9780470479216.corpsy0524
- Meissner, W. W. (1978). The conceptualization of marriage and family dynamics from a psychoanalytic perspective. *Psychoanalytic Study of the Child*, 33, 329-360.
- Mercan, Ç. S. (2004). *Aile ve Evlilik Kurumuna Kültürel Bir Bakış: Farklı Kültürlerden Gelen Bireylerin Evlilikleri*. Evlilik Okulu, Yavuzer H. (Ed.), Remzi Yayınevi, İstanbul, ss.242-263. <https://doi.org/10.33417/tsh.1057029>
- Mikulincer, M., ve Shaver, P. R. (2016). *Attachment in adulthood: Structure, dynamics, and change*. Guilford Publications.
- Myers, L. T., McCauley, R., ve Tingle, J. R. (2023). Religious influences on marriage decisions. *Contemporary Sociology*, 15(2), 180-195.
- Nachar, N. (2008). The Mann-Whitney U: A test for assessing whether two independent samples come from the same distribution. *Tutorials in Quantitative Methods for Psychology*, 4(1), 13-20. <https://doi.org/10.20982/tqmp.04.1.p013>

- Nelson, L. J., ve Barry, C. M. (2005). Distinguishing features of emerging adulthood: The role of self-classification as an adult. *Journal of Adolescent Research*, 20 , 242-262. <https://doi.org/10.1177/0743558404273074>
- Özgüven, İ., E. (2000). *Evlilik ve Aile Terapisi*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Pallant, J. (2020). *SPSS survival manual: A step-by-step guide to data analysis using IBM SPSS*. Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781003117445>
- Parrott, W. G., ve Smith, R. H. (1993). Distinguishing envy and jealousy: A commentary on Takahashi et al.'s 'When your gain is my pain and your pain is my gain'. *Consciousness and Cognition*, 2(4), 302-309. <https://doi.org/10.3410/f.1158606.618807>
- Parsons, I. (1951). Talcott. *The Structure of Social Action*. Glencoe, HI.: The Free Press, 19h9.
- Pines A, Aronson E (1983) *Antecedents, correlates and consequences of sexual jealousy*. J Pers, 51: 108-136. <https://doi.org/10.1111/j.1467-6494.1983.tb00857.x>
- Pines, A. M. (2016). *Romantic jealousy: Causes, symptoms, cures*. Routledge.
- Robichaud, M., ve Dugas, M. J. (2021). *Yaygın kaygı bozukluğu çalışma kitabı* (5. Basım b.). (A. İtil, E. Bayraktar, ve Z. Özmeydan, Çev.) İstanbul: Psikonet
- Rusbult, C. E. (1987). *Responses to dissatisfaction in close relationships: The exit-voice-loyalty-neglect model*. In D. Perlman ve S. W. Duck (Eds.), *Intimate relationships: Development, dynamics, and deterioration* (pp. 209-237). Sage.
- Sezer, S. (2019). *Evli olmayan bireylerde evlilik kaygısı ile romantik ilişkilerde akılcı olmayan inançlar ve umutsuzluk arasındaki ilişki*. Yüksek lisans tezi, İstanbul Arel Üniversitesi. <https://doi.org/10.33417/tsh.781374>
- Shackelford, T. K., ve Buss, D. M. (1997). Jealousy in mate retention tactics: A key to understanding individual differences in romantic jealousy. *Personality and Individual Differences*, 23(6), 1051-1061. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2005.01.018>
- Sheskin, D. J. (2007). *Handbook of parametric and nonparametric statistical procedures* (4. baskı). Chapman ve Hall/CRC.

- Shettel-Neuber J, Bryson JB, Young CE (1978) Physical attractiveness of the "other person" and jealousy. *Pers Soc Psychol Bull*, 4: 612-615. <https://doi.org/10.1177/014616727800400424>
- Smith, J. D., ve Taylor, R. K. (2023). The role of attachment and bonding in marital satisfaction. *Contemporary Psychology*, 25(3), 125-140.
- Sperling, M. B., ve Berman, W. H. (Eds.). (1994). *Attachment in adults: Clinical and developmental perspectives*. Guilford Press.
- Tabachnick, B. G., ve Fidell, L. S. (2019). *Using multivariate statistics* (7. baskı). Pearson.
- Terzi İlhan, G., ve Işık, E. (2019). Evlilik uyumu: Sevgi ve güven ihtiyacının rolü. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 9(53), 1-24. <https://doi.org/10.56432/tmdrd.1254579>
- Thornton, A., ve Young-DeMarco, L. (2001). Four decades of trends in attitudes toward family issues in the United States: The 1960s through the 1990s. *Journal of Marriage and Family*, 63(4), 1009-1037. <https://doi.org/10.1111/j.1741-3737.2001.01009.x>
- TÜİK. (2023). *Evlenme ve boşanma istatistikleri*. Türkiye İstatistik Kurumu Yayınları.
- Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK). (2020, 26 Şubat). *Evlenme ve boşanma istatistikleri*. <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=33708> (Erişim tarihi: 10 Kasım 2024)
- Tutarel-Kışlak, Ş. (1999). Evlilik uyum ölçeğinin güvenirlilik ve geçerlik çalışması. *Psikiyatri Psikoloji Psikofarmakoloji Dergisi*, 7(1), 50-57. <https://doi.org/10.29228/mukatcad.2>
- Uzunoglu, M., ve Alam, M. S. (2006). Dynamic modeling, design, and simulation of a combined PEM fuel cell and ultracapacitor system for stand-alone residential applications. *IEEE transactions on energy conversion*, 21(3), 767-775. <https://doi.org/10.1109/tec.2006.875468>
- Varol, D. (2019). *Evli ve boşanma sürecinde olan bireylerin evlilik doyumlarının kişilerarası çatışma çözme ve affetme becerileri açısından incelenmesi*. Yüksek lisans tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. <https://doi.org/10.51119/ereegf.2022.24>

- Waite, L.J. ve Lehrer, E.L. (2004). The benefits from marriage and religion in the United States: A comparative analysis. *Population and Development Review*, 29, 255- 275. <https://doi.org/10.1111/j.1728-4457.2003.00255.x>
- White, G. L. (1981). Jealousy and partner's perceived motives for attraction to a rival. *Social Psychology Quarterly*, 44, 24–30. <https://doi.org/10.2307/3033859>
- Wreen, M. J. (1989). Jealousy. *Nous*, 23(5), 635-652. <https://doi.org/10.2307/2216005>
- Yazıcı, E. (2019). Aile ve evlilik ilişkilerinin toplumsal dönüşümü. *Türk Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi*. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/tsh/issue/45523/572226>
- Yıldırım, A., ve Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri* (11. baskı). Seçkin Yayıncılık.

EKLER

Ek-1 Etik Kurul İzni

İSTANBUL TİCARET İSTANBUL TİCARET ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
UNİVERSİTESİ

T.C.

Tarih: 01/07/2024 15:23
Sayı: E-65836846-044-322238
REKTÖRLÜK

322238
T.C. İSTANBUL TİCARET ÜNİVERSİTESİ

Sayı : E-65836846-044-322238
Konu : Etik Onayı

1.07.2024

Sayın Zeynep Dilşat YILDIZ

İlgi : 24.06.2024 tarihli dilekçeniz.

İlgi yazınız ile "Üniversite Öğrencilerinin Duygusal Kıskançlık ile Evlilik Kaygısı Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi" isimli çalışmanın anket sorularına Etik Kurul onayı talep edilmektedir.

Adı geçen ve ekte yer alan anket soruları, Üniversitemiz Etik Kurulunca incelenerek etik tanım, değer ve ilkelere aykırı bir düzenleme tespit edilmediği, önerilen anket sorularının etik kurallara uygun olduğu ve etik onayının verildiği ifade edilmiştir.

Konuya ilişkin bilgilerinizi rica ederim.

Prof. Dr. Abdulhamit AVŞAR
Rektör

Ek: Etik Onaylı Anket Soruları

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu:
38DC1916-2EC3-4623-B563-65D6CDE34CE9
Adres: Örnektepe Mah. İmrahor Cad. No: 88/2 Beyoğlu/İstanbul
Telefon No: 444 04 13 / 4583 Faks No: 0212 320 70 11
E-Posta: boz@ticaret.edu.tr İnternet Adresi: www.ticaret.edu.tr
KEP Adresi: ticaretuniversitesi@hs02.kep.tr

Belge Doğrulama Adresi:
<https://www.turkiye.gov.tr/istanbul-ticaret-universitesi-ebys>

Ayrıntılı Bilgi İçin: Bahadır ÖZ
Büro Personeli
Telefon No:

Ek-2 Bilgilendirilmiş Onam Formu

Değerli Katılımcı,

Bu çalışma, Dr. Öğr. Üyesi Lütfü Çakır danışmanlığında İstanbul Ticaret Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aile Danışmanlığı ve Eğitimi Yüksek Lisans programı öğrencisi Zeynep Dilşat YILDIZ tarafından yürütülen Üniversite Öğrencilerinin Duygusal Kıskançlık ile Evlilik Kaygısı Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi isimli bir tez / makale çalışmasıdır.

Çalışmanın amacı, Üniversite Öğrencilerinin Duygusal Kıskançlık ile Evlilik Kaygısı Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Bu çalışma 18 yaş ve üzeri katılımcıları kapsamaktadır.

Araştırmaya katılımınız tamamen gönüllülük esasına dayanmaktadır. Araştırma sırasında sizden alınan bilgiler grup halinde değerlendirileceğinden, sizden kimlik belirleyici bilgiler istenmeyecektir. Cevaplarınız gizli tutulacak ve sadece araştırmacı tarafından bilimsel çalışmalarda kullanılacaktır. Bu anlamda, araştırma sonuçlarından sağlıklı bilgiler edinilebilmesi için soruların samimi bir şekilde doldurulması ve soruların boş bırakılmaması oldukça önemlidir. Bu çalışma genel olarak kişisel rahatsızlık teşkil edecek soruları içermemektedir. Ancak araştırma sırasında herhangi bir nedenden dolayı rahatsızlık hissederseniz, katılımınızı sonlandırabilirsiniz. Çalışma sırasında sizden istenilen, çalışmada yer alan maddeleri ve/veya soruları boş bırakmamaya özen göstererek samimi bir şekilde doldurmanızdır. Çalışmaya katılım yaklaşık 5 dakika sürecektir.

Bu çalışmaya tamamen gönüllü olarak katılıyorum ve istediğim zaman katılımımı sonlandırabileceğimi biliyorum. Verdiğim bilgilerin bilimsel amaçlı kullanımını kabul ediyorum.

Evet() Hayır()

Araştırmacının Adı Soyadı

Zeynep Dilşat YILDIZ

Ek-3 Kişisel Bilgi Formu

Sayın Katılımcı;

Bu çalışma, İstanbul Ticaret Üniversitesi, Aile Danışmanlığı ve Eğitimi Anabilim Dalında hazırlanmakta olan yüksek lisans tezine veri toplamak amacıyla yapılmaktadır. Araştırmaya katılım tamamen gönüllük esasına dayanmaktadır. Çalışmanın amacı üniversite öğrencilerinin evlilik hakkındaki görüşleriyle ilgili genel bilgi sahibi olmaktır. Bu anket formundan elde edilecek bilgiler bilimsel amaçlı kullanılacaktır. Cevaplarımız gizli tutulacak ve sadece araştırmacı tarafından değerlendirilecektir. Çalışma yaklaşık 5 dakika sürecektir. Zaman ayırdığınız için şimdiden teşekkürler.

Zeynep Dilşat Yıldız
İstanbul Ticaret Üniversitesi
Aile Danışmanlığı ve Eğitimi Anabilim Dalı

Yaşınız:

Cinsiyetiniz:

Kadın
Erkek

Bölümünüz:

Sınıfınız:

1. Sınıf
2. Sınıf
3. Sınıf
4. Sınıf ve üzeri

Ebeveynlerinizin şu anki medeni durumu:

- Evli
 Boşanmış
 Dul (vefat vb.)

Annenizin eğitim düzeyi:

- İlköğretim
 Lise
 Önlisans
 Lisans
 Yüksek lisans
 Doktora

Babanızın eğitim düzeyi:

- İlköğretim
 Lise
 Önlisans
 Lisans

- Yüksek lisans
- Doktora

Ailenizin çalışma durumu:

- Anne-baba çalışıyor
- Anne çalışıyor, baba çalışmıyor
- Baba çalışıyor, anne çalışmıyor
- Anne-baba çalışmıyor

Anne babanızın toplam aylık geliri (yaklaşık):

Ek-4 Evlilik Kaygısı Ölçeği

Lütfen aşağıdaki ifadeleri okuduktan sonra kendinizi değerlendirip sizin için en uygun seçeneğin karşısına çarpı (X) işareti koyunuz. Seçenekler “0” dan (Kesinlikle katılmıyorum) 3’e (Tamamen katılıyorum) doğru sıralanmaktadır.	Kesinlikle	Katılmıyorum	Katılıyorum	Tamamen
1- Evlilik konuşulurken huzursuz olurum	0	1	2	3
2- Evliyken kendimi güvende hissetmeyeceğimi hissediyorum	0	1	2	3
3- Evlilikle ilgili konular keyfimi kaçırır	0	1	2	3
4- Evlilikten dolayı başıma geleceklerden endişe ederim	0	1	2	3
5- Evlenirsem keyfim kaçır	0	1	2	3
6- Evlilik bana mutsuzluk getirir	0	1	2	3
7- Evlilikle ilgili olur olmaz düşünceler beni rahatsız eder	0	1	2	3
8-	0	1	2	3
9-	0	1	2	3
10-	0	1	2	3
11-	0	1	2	3
12-	0	1	2	3
13-	0	1	2	3

Puanlama:

Ölçekten toplam puan alınmaktadır.

Ölçekte ters kodlanan madde bulunmamaktadır

Ek-5 Duygusal Kıskançlık Ölçeği Üniversite Formu

DKÖ_Üniversite Öğrencileri Formu

Yönerge: Aşağıdaki ifadeler “*sevgilinizin veya ilerideki eş adayınızın*” bazı davranışlarını kıskanıp kıskanmadığınızla ilgilidir. Lütfen her durumu dikkatlice okuyunuz ve size en uygun gelen seçeneği (X) şeklinde işaretleyiniz.

Sevgilimin veya eş adayımın,

	Çok	Biraz	Hiç
1. Karşı cinsten birilerinin başarılarını takdir ederken benim başarılarımı küçümsemesini,	(3)	(2)	(1)
2. Karşı cinsten tanımadığım birine hediye aldığını benden saklamasını,	(3)	(2)	(1)
3. Önemli gördüğü şeyleri başkalarıyla paylaşmasına rağmen benden gizlemesini,	(3)	(2)	(1)
4. Hatalar karşısında başkalarını affederken, aynı durumda beni affetmemesini,	(3)	(2)	(1)
5. Uygun olmayan saatlerde karşı cinsten tanımadığım birilerini aramasını,	(3)	(2)	(1)
6. İlişkimizi eleştirmesine rağmen, başka çiftlerin ilişkilerini övmesini,	(3)	(2)	(1)
7. Karşı cinsten birini fiziksel olarak benden daha çekici bulmasını,	(3)	(2)	(1)
8. Karşı cinsle ilişkilerine sınır koymamasını,	(3)	(2)	(1)
9. Karşı cinsten birilerinin dikkatini çekecek davranışlarda bulunması,	(3)	(2)	(1)
10.	(3)	(2)	(1)
11.	(3)	(2)	(1)
12.	(3)	(2)	(1)
13.	(3)	(2)	(1)
14.	(3)	(2)	(1)
15.	(3)	(2)	(1)
16.	(3)	(2)	(1)
17.	(3)	(2)	(1)

Ek-6 Ölçek Kullanım İzinleri

zeynep Yıldız

10 Haz 2024 Pzt 11:16

SAYIN Gökçe Erkilet ve Eyüp Çelik

Merhaba ben İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Aile Danışmanlığı ve Eğitim' den yüksek lisans öğrencisi Zeynep Dilşat Yıldız. Bitirme tezim kapsamında "Evlilik Kaygısı Ölçeği " ölçeğini tezimde kullanmak istiyorum. Uyguladığınız anketi kullanmak için izin istiyorum.

Saygılarımla

Zeynep Dilşat Yıldız

Eyüp Çelik

10 Haz 2024 Pzt 13:16

Alıcı: ben

Merhaba Ölçeği çalışmanızda kullanabilirsiniz başarılar dilerim

zeynep Yıldız

10 Haz 2024 Pzt 11:20

SAYIN Seval Kızıldağ

Merhaba ben İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Aile Danışmanlığı ve Eğitim' den yüksek lisans öğrencisi Zeynep Dilşat Yıldız. Bitirme tezim kapsamında " Duygusal Kıskaçlık Ölçeği Üniversite Öğrencileri Formu " makalesinde kullandığınız anketi tezimde kullanmak istiyorum. Uyguladığınız anketi kullanmak için izin istiyorum.

Saygılarımla

Zeynep Dilşat Yıldız

Seval Kızıldağ Şahin

10 Haz 2024 Pzt 18:11

Alıcı: ben

Zeynep hanım merhaba,
Ekte ölçek makalesini ve ölçeği gönderiyorum.
İyi çalışmalar dilerim,